

Artà

PREMSA
L'ARTÀ

ANY VII. NÚM. 59 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - MAIG 1991

El romiatge a s'ERMITA s'ha convertit en un clàssic costum i cada primer de Maig aquells indrets són peonejats per la unió d'artanencs que es retroban en una diada entre religiosa i pagana.

Som un poble fester. Sa festa a «En Riggi», propietat d'en Gafarró de Sa Quadra Na Barrassa, esdevingué gloriosa. Un altre artanenc guanyador. Ara convé que diumenge vint-i-sis guanyem tots ses eleccions. N'hi haurà que creuran que això no pot ser.

Es una utopia però ses utopies poden ser realitats; sols caldria que els qui treguin majoria vulguin fer feina per a Artà i no per a ells mateixos.

Maquetatge:

Serafi Guiscafré
Mª Àngels Piñeiro

Dibuix: ARPO**Fotografia:**

Julio Infante
Miquel Mestre Ginard

Repertidor:

Joan Bujosa Tous

Coordinació:

Joan Bujosa Tous
Mª Àngels Piñeiro

Redacció:

Serafi Guiscafré
Mª Àngels Piñeiro
Tomeu Femenies Sard
Joan Sard
Joan Sureda
Josep Cantó
Carlos Sholl

Col·laboradors:

Antoni Ginard
Mª Dolors Bonnin
Dr. Miquel Mestre Genovard
Miquel Mestre Ginard
Miquel Morey
Miquel Bota Totzo

Pseudònims:

En Pinxo de Son Recuit
Es Santanyiner
Un de fora poble
Nuredduna

Gafese

CEFE

ARPO

Es Sant Pere

Administració:

R.S.N.

M.A.P.E.

Cobrança:

Alejandra Infante y Carmen Infante

Direcció Artà: Conjunta

C/ Cardenal Despuig, n.º 8-10
Telf. 83 66 52 - 83 62 49

Publicitat: 83 66 52 - 83 62 49

ARTÀ: no se responsabiliza de los conceptos vertidos por sus colaboradores, ni se identifica necesariamente con ellos. La opinión de la Revista se expresa únicamente a través del artículo editorial.

Dipòsit Legal PM 203-1983

Impressió: Impremta Politécnica
Tel. 71 26 60. PALMA

INDEPENDENCIA DE CRITERIOS

Posiblemente nos hallamos ante un nuevo cuatrienio que va a exigir de nosotros el ejercicio de nuestra independencia en grado sumo.

Sabemos que seguiremos recibiendo presiones para doblegarnos al poder establecido, que seguiremos estando marginados del maná subvencionador con el fin de demostrarnos que quienes no se plegan a las directrices autoritarias, son lanzados a las tinieblas exteriores.

Conocemos las coartaciones del ciudadano que se limita una vez cada cuatro años a ejercer su derecho al voto. Un voto disminuido, ejercido a una lista cerrada en la confección de la cual no tuvo arte ni parte.

¡Cómo nos gustaría poder disponer de listas abiertas de las que pudiéramos tachar los nombres de quienes no nos gustan!

«La democracia es la peor forma de gobernar a un pueblo, si se exceptúan todas las demás» como decía Churchill. Una democracia constreñida a las listas cerradas es también una excepción.

Es falsa la potestad de elegir.

No obstante nosotros gozamos de uno de los instrumentos que hacen llevadero la frustración de no poder ser libres a la hora de designar gobernantes.

¡La libertad de expresión y la independencia de criterio!

Seguiremos denunciando cuanto no nos gusta. Incluso intentaremos acercarnos mejor a los centros de poder y decisión para ejercer el control que debería efectuar la oposición, y que echamos de menos.

Creemos que en nuestro Ayuntamiento se ha cometido el delito de prevaricación. Intentaremos llegar al fondo del asunto, porque lo cierto es que no puede discriminarse a nadie por sus ideas y nosotros nos damos por discriminados. No nos gusta que sean marginados quienes son capaces de contribuir al bienestar del pueblo sean de la opción política que sean.

Y, sobretudo no nos gusta la prepotencia, ejercida en nombre de una supuesta altura intelectual, formación académica, o, simplemente por una pseudo superioridad cultural. Nos aterrorizan las dictaduras de la clase media. Nos aterrorizan todas las dictaduras vayan o no disfrazadas de legalidad.

Por lo tanto nos sentimos felices de poder expresar en voz alta la voz de los que callan, juntándola con nuestra propia voz expone de nuestro pensamiento.

Admitimos un solo censor, un solo debate. El de los lectores.

A ellos nos debemos porque ellos son la razón de nuestra existencia.

EDITORIAL

Artà a 10 de Mayo de 1991

Sr. DIRECTOR DE LA REVISTA «ARTA»

Ruego tenga a bien publicar el escrito que se acompaña en la revista «ARTÀ».

D. WALTER E. CATTANEO GARCIA, mayor de edad, Arquitecto, vecino de Artà y con domicilio en la calle Santa Margarita n.º 58, provisto de NIF n.º X-0584881-Z, y Dña. SARA ANDREA REPETTO, mayor de edad, con la misma vecindad y domicilio que el anterior, por el presente,

MANIFESTAMOS

Que el día 18 de marzo de 1991, siendo las 22.00 horas, aproximadamente, los suscribientes junto con su hija Julia Cattaneo Repetto, nos presentamos en el PAC de Artà, con carácter de urgencia, debido a que, la mencionada hija Julia, de once meses de edad, padecía problemas respiratorios, a causa, aparentemente de un ataque de asma que le imposibilitaba su respiración y fuertes síntomas de dolor.

Inmediatamente al ingresar en el referido PAC, sin que en la sala de espera hubiese persona alguna, nos encontramos con el Dr. D. Augusto León Pérez, a quien le solicitamos asistencia médica urgente para nuestra hija. El citado Doctor, manteniéndose a una distancia de cuatro metros de nosotros, es decir, sin ningún ánimo de interesarse por la salud de la menor, contestó de forma taxativa e inflexible: «YO A LA NIÑA NO LA ATIENDO PORQUE USTEDES NO SON DE LA SEGURIDAD SOCIAL». Inmediatamente nos dio la espalda e ingresó en un despacho y poniéndose de brazos cruzados nos estuvo observando durante unos momentos; ante el estado de la niña (ahogos continuos), nos acercamos hacia el mencionado despacho, rogándole nuevamente al Dr. León que la atendiera, reiterando este último que en modo alguno le prestaría asistencia médica por el motivo antes expuesto.

Ante la incomprensible negativa del Doctor, le manifestamos, con sinceridad, que su actitud no era la propia de un profesional de la medicina; procediendo inmediatamente a abandonar el centro sanitario.

La niña tuvo que ser asistida en Palma de Mallorca, el mismo día de los hechos relatados anteriormente, con carácter de urgencia por el Dr. Pedro A. Moreo Marroig, médico-pediatra. Posteriormente,

y en la misma fecha, fue trasladada a la Policlínica Miramar, en donde fue atendida por el Dr. D. José A. Colomer Gómez, otorrinolaringólogo, el cual le hizo otro diagnóstico y una intervención quirúrgica.

Aún hoy, nuestra hija continúa con secuelas derivadas de todo ello.

Ante nuestra dura, de si el Dr. Augusto León tenía la obligación o no de prestar asistencia médica a nuestra hija, solicitamos una entrevista con la concejal de sanidad de la villa de Artà, Dña. Francisca Píris, la cual amablemente aceptó, realizándose aquella, en un despacho del Ayuntamiento de dicha localidad.

La concejal manifestó tener conocimiento de los hechos y ratificó lo dicho por el Dr. León, es decir, **que nosotros no teníamos derecho a ser asistidos por no pertenecer a la Seguridad Social.**

Los afectados, por todo lo anteriormente expuesto, sin duda alguna, entendemos que al trabajar el Dr. León en un PAC, Punto de Atención Continuada, tenía la total y absoluta obligación de prestar los servicios sanitarios correspondientes. Todo ello nos motivó a que presentáramos una denuncia en la INSALUD contra el Dr. León. Al confirmarnos en el propio INSALUD de la obligación legal y moral que tenía el citado médico en prestar asistencia médica a nuestra hija, hemos iniciado contra el mismo, a parte de la mencionada denuncia en el INSALUD, una querrela criminal.

Asimismo, nos reservamos interponer en contra de la concejal de sanidad Francisca Píris, cualesquiera acciones legales, muy especialmente las de tipo penal, que pudieran derivarse de los hechos relatados.

Obviamente, estamos ante un caso claro en que un profesional de la medicina que, requerido por un particular a prestar un auxilio (atención médica), a que está obligado por razón de su cargo, para evitar un mal, de consecuencias imprevisibles, se abstuvo de prestarlo sin causa justificada.

Queremos manifestar que lo que nos ha movido a interponer la presente denuncia, no es tan solo por los hechos sucedidos, sino en evitación de futuras actuaciones profesionales del denunciado, como la que nos ocupa, que podrían acarrear consecuencias muy graves e irreparables para cualesquiera otras personas.

Artà, a diez de Mayo de 1991.

Fdo.
WALTER CATTANEO GARCIA

Fdo.
SARA ANDREA REPETTO

EN ARTÀ

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

Servicio Cajero Automático 24 horas.

Plaça Conqueridor, n.º 8
Tel. 88 52 44

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Jardineria, Disseny
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

EL NOSTRE GLOSADOR

El següent glosat es va pronunciar el dia 24 d'abril d'enguany, al Club de la Tercera Edat d'Artà. N'és autor, En Toni Ginard Cantó, «el nostre glosador». Ell, que no vol fallar mai amb la seva col·laboració mensual amb aquesta revista, va determinar que allò que va compondre i recitar a l'esmentat Club, també sia servit als nostres lectors. Comparim el desig d'En Toni. Si llegiu les línies que segeixen, vos-ne llepareu els dits.

LA DIRECCIÓ

1.— Aquí esteim reunits
amb sa cara ben xalesta.
Avui és sa nostra festa;
exhalen els nostres pits,
contents i ben agraits.
Tornar vells no mos molesta.

2.— Som de sa Tercera Edat
amb esperit juvenil;
tothom, dins es seu estil,
se troba acomodat.
Tornar vell no és pecat;
tothom pot viure tranquil.

3.— Hem de viure amb alegria,
i en Déu tenir confiança.
Es Club, digne d'alabança,
tot és pau i harmonia.
Ara, per Madò Curia
vull tenir una recordança.

4.— Noranta-vuit anys ha «cumplits»,
enguany, aquesta doneta.
Ella camina ben dreta.
Són uns anys ben repartits;
per Déu estan protegits;
pareix una fadrineta.

5.— Tota sola, a passetjar
l'acompanya es gaiatet.
Tant amb sol com si fa fred,
ella surt a caminar.
Sent sa més vella d'Artà,
tothom de gust l'escomet.

6.— Déu vos do molts d'anys de vida!
An es cent heu d'arribar,
i tot es poble d'Artà
vos farà festa complida.
Un segle passar de mida
és digne de celebrar!!

7.— Ara, tornaré seguir
parlant d'es nostre local.
No n'he vist altre d'igual.
Creis que porem presumir;
s'ambient que se viu aquí,
per tothom és ideal.

8.— Jocs hi ha de tota classe,
p'es temps poder passar;
una sala de billar;
es bingo se quantrapassa;
qui són jugadors de raça,
es siset, per canviar.

9.— No jugam per interès;
és per passar sa vetlada.
Sa gent va mentalitzada; és
no ho fa per «gonyar» «doblers».
Sa colla de cassiners
fa feina a la desmandada.

10.— Sant Antoni, es fogaró.
També feim bona vetlada.
Torram xuia, sobrassada;
no «hei» falta es butifarró.
Per llevar sa «coventó»,
de vi, bona tassionada.

11.— No «olvidem» ses passetjades,
que això agrada a sa gent.
Es molt bo fer moviment.
Fora cames entossades!
Però alerta a ses menjades!
Tenguem tots coneixement!

12.— Seguiguem, idò, endavant!
Sempre, amb pau i unió.
No hem de perdre s'humor;
viure bé és important.
I si es Club va progressant,
per tothom serà s'honor.

13.— Salut i prosperitat
En Toni per a tots demana.
Sa Junta, de bona gana,
tot ho fa molt «acertat».
Un Club tan equilibrat,
demostra una vida sana.

14.— Ara ja som acabat;
sa darrera vos diré.
Idò, fins a l'any qui ve,
i jo puga fer es glosat.
Visca SA TERCERA EDAT
QUE S'ESPERIT JOVE TÉ!!

Artà, 24 d'abril 1991

ANTONI GINARD CANTÓ,
a) Butler

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Vía Mallorca, 36 – Tels. 56 37 48 y 56 52 67

CALA RATJADA

SET ANYS
DE
DENÚNCIA

SET ANYS
DE
PARLAR CLAR

Aquí vos mostram un recull, bastant interessant, dels resultats dels quatre anys de govern municipal majoritari gràcies al pacte amb els socialistes.

No només és la nostra opinió, és la de tot un poble, la que parla a través d'aquests polèmics fragments i cròniques que han protagonitzat les pàgines de la nostra revista.

Perquè som artanencs, no podem ésser imparcials davant les injustícies comeses a la nostra localitat.

Demanam un NO rotund a la dispersió de vots en aquestes eleccions. Ô ens manifestam d'acord a la política municipal actual o depositam el nostre vot a l'única alternativa reial. Res de mitges tintes ni partidets que únicament cerquen anexionar-se als comandants.

El nostre futur està en les nostres mans. Dia 26, votem amb responsabilitat.

MUNICIPALERIAS

CARTA AL DIRECTOR

Sr. Director de la Revista «Artà».

Muy Sr. mío:

Hoy he leído en el diario Baleares, la noticia de su corresponsal en esa en la que se dice que por parte del Alcalde Miguel Pastor se le da una subvención a Bellguig y se la niegan a L'Artà.

Soy artanenc, residente en Palma y me ha dado vergüenza el leer que una autoridad de mi pueblo es capaz de verificar esta discriminación.

Sé que esta revista suele ser crítica con el Ayuntamiento, pero precisamente la democracia se caracteriza por la discrepancia civilizada que es la que en definitiva ofreceis vosotros, sin que por el momento haya constatado que falteis a la verdad ni que tan siquiera hayais tenido que rectificar una información, por lo tanto lo que hace este alcalde es algo que por sí solo le descalifica para seguir siéndolo.

Desgraciadamente no puedo suplir con mi peculio esta injusticia del alcalde pero no quiero dejar pasar la ocasión para daros ánimos porque pronto o tarde la parcialidad se vuelve contra quien la practica y el favoritismo es una ilegalidad que el pueblo no puede ni debe consentir.

Espero que continuéis vuestra labor ya que leer esta revista es para nosotros respirar el ambiente de Artà.

«Es el mismo pueblo el que arroja a la calle a los practicantes de la inmoralidad», dice Confucio.

Esperemos que nuestro pueblo sepa reaccionar como debe y arroje a las tinieblas exteriores a quienes desvirtúan la democracia convirtiéndose en dictadores.

Un abrazo.

M. GINARD ALZAMORA

El Alcalde además forma o ha formado parte de la redacción del Bellpuig como éste publicaba. Por lo tanto se subvencionaba a sí mismo. Creemos que esta manera de obrar entra de lleno en lo punible.

XAFARDERIES

El batle digué al ple que la gent no hauria de creure tot el que els periodistes diuen als diaris, ni tan sols quan reben informació de la seva pròpia boca, perquè quasi sempre ho malinterpreten tot.

En quant a la revista ARTÀ ni tan sols la considera com a tal, tal vegada perquè noltros mai malinterpretam les seves declaracions, ja que mai mos les ha fetes, entre altres coses perquè mai les hi hem demanades, sinó que mos basam en fets públics i verídics per donar una informació fàcilment corroborable per persones que res tenen a veure amb la majoria municipal.

Jo, Miquel, sé que llegeixes aquesta revista, malgrat intentis ignorar-mos i no mos donis subvenció. Per això m'agradaria donar-te un consell d'amic.

No creguis que sigui més bona mare la que ho consent tot al seu fill, perquè acabarà malcriant-lo. La bona mare és la que el puja amb rectitud, mostrant-li els seus errors i com rectificar-los. Tu podries arribar a ser un bon batle, probablement siguis el millor qualificat per aquest càrrec.

Tan sols te manquen dues qualitats essencials: generositat i mà esquerra. El dia que et proposis aconseguir-les, agrairàs a l'ARTÀ tant les recriminacions com el consell que t'acaban de donar. I no dubt que mos tendràs més en compte.

MUNICIPALERIAS

PLENO

Después de casi dos meses de haber sido solicitada por 2.ª vez la sesión plenaria cuyos puntos fueron comentados en esta revista por los portavoces de los grupos popular y CDS, al fin se ha celebrado habiendo sufrido un recorte de dos puntos y sin haber pasado esta segunda solicitud por Comisión Informativa, «pastel» que se descubrió a mitad de la sesión.

Esta sesión se caracterizó por algunas intervenciones de lo más brillantes que sirvieron para desenmascarar más de un farol.

Pudimos observar a un Miguel Pastor en su más jugosa salsa, adjudicando y denegando a según quien le iba conveniendo, el de-

recho a la palabra. Acusando a la oposición de carecer de dedicación, preparación e información, cuando él mismo se la veda. Quejándose y reconociendo públicamente que la oposición llevó a la mayoría ante el juzgado por un fallo en la convocatoria de pleno, fallo que utilizaron en su favor y quedó impugnada la misteriosa desaparición de una cinta que debió quedar archivada en su momento, puesto que aunque la ley no obliga a ello, hubiera sido el único testigo realmente fidedigno que hubiera inclinado la balanza. A todo esto, Juan Sureda le replicó así:

«Lo que no hay duda es que tu juegas con ventaja. Tu has hecho de alcalde una profesión. Eres un alcalde que sólo en el 89, costó 1.520.560 pts., que es más de lo que han costado todos los alcaldes juntos en la historia de Artà. Y yo no te recriminaría nada al respecto sino nos hubieras reprochado el que dedicásemos escaso tiempo y preparación para elaborar una oposición seria y constructiva. Un alcalde que no sabe que hacer con todo el dinero que le sobre del presupuesto, que reparte papelitos por encima de las mesas del Ayuntamiento con el fin de vedar información a la oposición y que cuando le pides explicaciones al respecto te contesta que debe consultar cuál está permitida y cuál no, que para comprobar el libro de entradas tiene que esperar que la Secretaría le de el visto bueno, que desconoce por completo el reglamento, que se compromete a realizar acuerdos de pleno que luego no se digna a tomar en cuenta, que convoca siempre los plenos a última hora y en el último día de plazo, que insinúa que alguien ha financiado a la oposición para mover un contencioso en contra del Ayuntamiento (...). Según mi punto de vista, tú autoritariamente pisas todo lo que nosotros hacemos, por sistema, ni siquiera lo miras, ni lo tomas en cuenta. Y esto se demuestra (...) ¿Sabes por

qué somos oposición? Porque el pueblo no quiso que gobernásemos. ¿Sabes por qué eres alcalde? Porque la única misión del PSOE en unas elecciones, es apoyar a un alcalde del P.S.M. (...) Con estas palabras no pretendo ser ni prudente ni elegante, sino reflejar lo que yo creo que es una realidad...».

Con este pequeño encabezamiento, pasaremos a comentar punto por punto toda la sesión.

1º punto. Se aprueba por unanimidad que las cintas que registren lo sucedido en los plenos, queden archivadas hasta la aprobación de las actas.

2º punto. Queda pendiente de aprobación la desaparición de las tasas por las cuales pagamos únicamente el coste del documento, la cantidad oscila entre las 650 pts., al solicitar cualquier información, permiso; certificado de residencia, defunción, matrimonio, etc... Estas tasas ya no se contemplan en la Ley de Haciendas Locales, sin embargo nuestro ayuntamiento mantiene una ordenanza fiscal durante el 90 y más adelante (si nadie reclama la derogación) por la cual cualquier documento debe cobrarse.

3º punto. Propuesta de cumplimiento de celebración de sesiones ordinarias. Casi todas se vienen realizando por vía extraordinaria, omitiendo así el apartado de ruegos y preguntas obligatorio en la ordinaria. J. Sureda recuerda que en una sesión anterior, por vía extraordinaria, el alcalde le sugirió que las propuestas le fueran presentadas con ocho días de antelación para que así pudiera estudiarlas y darle una completa información. Mientras que en un pleno ordinario estas serían contestadas espontáneamente. Así que el motivo de que no se celebren sesiones ordinarias debe ser el temor a la espontaneidad ante las preguntas intencionadas de los grupos en oposición.

¿Qué va passar amb el plet de s'ambulància que ha costat catorze milions?

—I de lo de s'ambulància?

—Putes i què no ho veïeres? No va voler contestar a en Joan Sopa, en Miquelet. I és que aquí hi va haver molt d'arròs. N'hi ha que creuen que fou un abandó, altres que filen més prim i se malpensan, a veure si hi va haver presumptes untats. Diem presumptes, perquè no mos duguin en es Tribunal, i davant un Tribunal, si no tens proves o papers, pots quedar amb ses anques enlaire. —Meam, aclareix-m'ho.

—«Vamos a ver», que deia un conco meu que era «carabinero», s'ambulància, no estava assegurada? Ets segurs no són per a pagar es mal que fas a altri? Iddò, a què ve s'Ajuntament, es poble, hagi de pagar aquests catorze milions de pessetes?

Na Batlessa amb brou a voler es una altra cosa per a parlar-ne.

Es veinats de la barriada de Na Batlessa estan, i amb tota la raó del món, la mar de queixosos per l'actuació de l'Ajuntament en matèria de les constants inundacions de les quals són víctimes en quant plou un poc.

Gràcies a la manca de previsió d'un arquitecte que ni tan sols volia la instal·lació d'un grillat en condicions que donés sortida la recollida d'aigües, Na Batlessa, «Trui», Ca'n Torres, i demés veinats n'eden a la més petita pluja.

La raó és la següent, Na Batlessa no té més sortida d'aigües que aquest únic grillat aconseguit gràcies a l'empenta dels veïns. I aquest no és suficient per recollir totes les aigües que desemboquen al baix. A més a més, si no se'n cuiden de fer-ho net sovint, s'umple de fulles i brutor del carrer. I lo pitjor del cas, és que el grillat no fou llevat, fins que no va acabar de caure la torrentada i el mal estava ja fet.

En aquest Ajuntament, li manca molta previsió.

Información sobre algunas obras particulares

a) El 4 de noviembre del 86 se concedió una licencia de obras, con un periodo de caducidad de 12 meses. 4 años más tarde solicita una renovación de esta licencia, alegando no haber ni empezado las obras por no tener el permiso de Comandancia de Marina, permiso que una vez empezadas las obras aun no ha revisado este Ayuntamiento. Pues bien, habiendo pagado la cantidad de 50.395 ptas, esta Señora se está construyendo un chalet de lujo, a primera línea, a menos de 20 m. del mar. Da la casualidad de que la persona en cuestión, además de ser profesora, es íntima amiga del acomodador del presidente, vicepresidente y máximas autoridades en su estancia estival en la isla.

La oposición asegura que aquí, además de favoritismos, se ha producido un grave fallo administrativo al no abrirse expediente de caducidad, que obligase como mínimo a que se pagara la diferencia entre lo que le costó la licencia hace 4 años y lo que les costaría en la actualidad: unas 350.000 ptas. También se reserva los derechos de promover un pleito en caso de que lo ocurrido se contemple como malversación de fondos respecto a la vigencia de la ley, puesto que tan grave es gastar el dinero de las arcas de este Ayuntamiento en cosas injustificadas como dejar de cobrar lo que legalmente debería de ser del pueblo.

b) El 14 de octubre se concedió una licencia de obras de 395.000 ptas. para arreglar el tejado de la casa. 4 meses después el técnico municipal para la obra por haber realizado una reforma en la estructura del primer y segundo piso, aumento de ocupación en el patio, aumento del volumen en piso 35 m², embaldosados, enlucidos, etc., y solicitan la intervención de un técnico.

La oposición duda de la competencia del técnico municipal, ya que si un señor que cobra 90.000 ptas. mensuales por un día de trabajo semanal no se da cuenta de que donde ha concedido un permiso para arreglar la cubierta le están haciendo la casa nueva, si él es competente habrá más de uno que se hará monje.

También aconseja al grupo de gobierno que si no les basta lo que cobran se suban el sueldo, pero que se preocupen de lo que están haciendo y no dejen tareas a medias.

El caos en nuestro Ayuntamiento parece ser inminente. Recientes declaraciones de Juan Sureda (P.P.) a Antena 3 lo califican como sede de Enchufismos, amiguismos y favoritismos. Distintas obras en territorio declarado como «virgen e intocable», pretenden ser legalizadas por un gobierno calificado como el más proteccionista de todos los tiempos.

Otro segundo ejemplo, y como dice el dicho, se dice el pecado pero no el pecador, concretamente un funcionario del Ayuntamiento con un permiso de unas 46.000 pts., ha tirado una casa vieja abajo para construirse una enterita nueva.

Casos como estos y algunos más, nos serán comentados más adelante por fuentes fidedignas. Esto ha sido sólo un pequeño avance de la primera gran sacudida a los cimientos de una hegemonía consolidada que bien puede provocar la decadencia de su Imperio.

Les seguiremos informando.

Carrers i places d'Artà

S'altre dia vérem una fotografia on la pandilla que manda dins l'Ajuntament sopava, celebrant l'aniversari dels ajuntaments democràtics. Llegírem, també, un article on es glosava aquest període i s'alabava, quasi es pot dir s'autobesava, el passat batle d'Artà. Sobre l'article no hi ha temps com ara de contestar. Sols volem dir que fa llàstima que ni tan sols conegui les vertaderes necessitats del poble i que s'autoensaboni amb les donacions i regals que altres persones han fet a Artà.

Quant a la seva efectivitat, anirem al que és més simple: tenir el poble net, cuidat. És la *a* de l'administració municipal. Voltros jutjareu. Són fotografies del mes de juny de 1989.

Els ajuntaments, el país, la nació, han d'esser demòcrates, no en faltaria d'altra, però no hem de voler que prenguin sa democràcia per brutícia.

Un lloc ben cèntric: sa plaça de Sa Carn o d'Antoni Llinàs. S'abandó és evident.

Brutícia i pudor. La síquia que s'hauria de rehabilitar, a més de blocs a la vista té tota casta de brutor.

Un carrer per devers Es Cos. De la brutor del solar no en parlam, però els plàstics i els fems són enmig del carrer.

Fixau-vos en la Plaça de s'Aigo: herbes, plàstic i brutor. Abans de celebrar res, posau un ram per ca vostra. O no és ca vostra, Artà.?

Altra volta els iconoclastes embrutaren les façanes. Si se sap qui són, com se sap, perquè no sels les fan netejar?

VA D'ELECCIONS

D'aquí a un any, si no hi ha res de nou, les eleccions municipals i autonòmiques estaran per caure. El grup Independent PSM principalment, haurà d'enfrontar-se cara a cara amb l'electorat artanenc donant comptes i mostrant resultats, no només d'aquests quatre anys, sinó de dotze en total.

Aquests resultats, més bé escasos, no són ni tan sols obra del Consistori en plè, ni de la mà executora del grup governant, sinó del destí d'Artà aidat de la passivitat general que caracteritza la nostra gent. Va dir un gran savi que en aquest món tot-hom té el que se mereix. Si a noltros mos fa vèssa mostrar la nostra desconformatat mitjançant el nostre vot, probablement mereixem moltes més garrotades!

Però no he començat a escriure per donar-vos branca, sinó per mostrar-vos, segons el meu punt de vista, el panorama polític municipal actual. Després de dotze anys, començant a entreveure lo que un dia o s'altre arribarà a ser una depuradora. Serà un tant a apuntar-se, però no hem d'oblidar que les obres públiques realitzades les hem d'agrair al Govern Balear per les seves quantioses subvencions.

Na Batlessa i la Residència són importants presents otorgats al poble per persones que res tenen a veure amb la majoria municipal.

Hi ha un Club per la 3ª Edat, però continuam sense saber on es reuniran els més petits, ni en tenim esperances, després d'unes declaracions fetes pel nostre benvolgut Batle diguent que els nins han de jugar pel carrer. Si fins ara en els bars no aprenien cosa bona i per això los han tret defora, figurau-vos lo que poden aprendre tot lo dia a lloure com les cabres a la muntanya, sense un lloc d'esplai, cinema, teatre, etc... per distreure's civilitzadament. Quan aquests arribin a l'edat de votar, s'enrecordaran bé dels avorrits dissabtes i diumenges que els va fer patir el Batle Pastor.

Passant a un altre tema, fa més de dos anys reuniren a un col·lectiu de persones interessades en invertir a lo que qualche dia serà el polígon industrial d'Artà. La cosa pareixia córrer presa, tal vegada cobrar l'entrada dels solars. Actualment, les persones amb més poder adquisitiu, cansades de tan llarga espera, ja tenen el seu magatzem establert a polígons com el de Manacor o Capdepera. Els altres, resten queixosos esperant veure qualche dia el seu somni fet realitat. En quant a les Normes Subsidiàries, lo que sí és segur és que de cada dia mos hi atracam més, no sé pas a ón. I entre que aquestes s'aprovin; s'impugnin,

degut a les irregularitats legals que ells pensen poder passar per alt; qualcú doni veredicta, que bé pot ser rectificar-les o lo pitjor de tot, no tocar-les d'així com estàn però carregant amb fortes indemnitzacions que, a menys que el famos pintor Barceló no es posi a pintar a escarada i trobi qualcú que les hi vulgui comprar a més de tres pessetes, hipotecaran la nostra vila pels segles dels segles. Amèn.

No, no som exagerada. Ni puc tancar-ne els ulls i fer la vista ampla. Ni crec als que diuen que gràcies als Independents les nostres costes resten verges de monstrosos ciments a dues passes de l'aigua, o que la crisi turística els hi ha donat la raó. En quant a lo primer, hi ha un precedent reixent: «S'Estanyol». En quant a lo segon, artanencs o no, tots vivim de lo mateix. Si és cert que s'han acabat les «vaques grasses» del Turisme, no les haurem aprofitades gens. I si la crisi és temporal, som ben beneits per perdre l'oportunitat de fer les coses bé.

Una cosa està ben clara i aquesta és que ni els especuladors ni els «xupatintes» de l'Ajuntament estan disposats a fer res més que fugir butxaques plenes, després d'un llarg període d'haver viscut mans fentes i esquena-paret des poble.

I en es qui ho trobi gruixat, que ho vagi a cercar.

JORDI VICENS,

primer director de BANESTO a Artà

A rel del 25è aniversari de la sucursal de BANESTO a Artà, hem cregut oportú entrevistar a aquest personatge tan singular, anomenat En Jordi d'es banc. Ell fou director d'aqueta sucursal durant devuit anys de la seva vida, dedicant-se a aquesta tasca com a corresponsal bancari durant alguns anys més abans d'ésser oficialment inaugurada.

També me consta que de quinze o vint anys va ser cronista oficial d'Artà per al periòdic Balears, anomenat durant l'alcaldia de D. Joan Amorós, «Sopa». Així com també, cronista del periòdic artanenc Bellpuig i autor de la columna «Silueta del mes», signada amb el nom «EL ECO DEL PUEBLO».

D'aquí la inestimable col·laboració brindada a aquesta entrevistadora aficionada, a fi d'alleugerar-me la tasca.

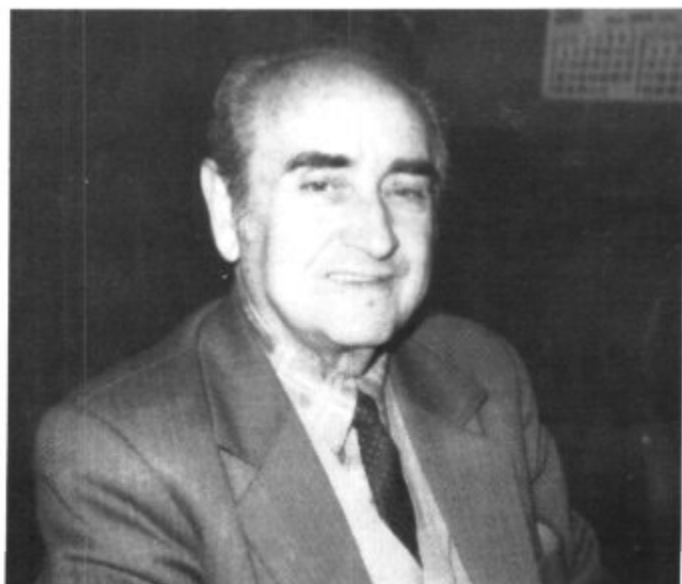
Dada també destacable és que, entre l'ensenyament a l'escola parroquial i a la nocturna, va transcórrer gran part de la seva juventud. Passem ara a la nostra petita conversa.

—Jordi, m'agradaria que ens parlàssiu de com varen ser els vostres començos al món dels assumptes bancaris.

—Vaig començar com a cobrador de lletres de tres bancs: el Banesto, l'Hispano i el de Crèdit. Això va ser devers l'any 41, o sigui aleshores jo comptava amb 16 o 17 anys i alternava aqueta feina amb la de l'ensenyament. Més tard, en obrir la sucursal, em vaig dedicar única i exclusivament al Banesto.

—Com es va decidir l'obertura de la sucursal a la nostra localitat?

—Aleshores, D. Gabriel Hevia era el director de l'oficina principal de Banesto a Palma i ell va ser qui encarregà

un estudi exhaustiu de dades sobre la producció, la indústria, etc... de la zona. D'aquesta manera, Banesto s'establitzà a Artà.

Prèviament a la inauguració, l'oficina va instal·lar-se provisionalment al meu domicili particular, des de el 23 d'abril del 66 fins al 23 d'octubre del mateix any, període de temps que s'empren per finalitzar les obres de Ca'n Sopa, lloc on està ubicada la sucursal a l'actualitat.

—Quines persones formaven la plantilla de treballadors en aquells moments?

—Érem un oficial del departament tècnic de Madrid, que actuava com orientador a les diverses tasques bancàries que es desenvolupàvem. Un empleat, Toni Palou, que actualment es troba de baixa. I el director. Tres en total.

A mesura de que la sucursal va anar progressant, se n'anà el tècnic i s'incorporà un Interventor, D. Bartomeu Sbert, descendent de família artanenca, emperò resident a Ciutat. Després d'uns quants anys, aquest va ser substituït per D. Miquel Capó, manacorí.

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Teléfono 58 90 12

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

Fàbrica de Licors

Cerveses.

Licors nacionals i estrangers

DES DE 1890

**Especialitat en licors mallorquins:
PALO, HERBES DOLCES I SEQUES,
ANIS SEC «LA ESTRELLA DE ARTÀ»**

Carrer 31 de Març, 11

Tels. 83 60 38 - 83 62 07

Fax 83 52 80 - ARTÀ

I així successivament se n'anaren incorporant nous em-
preats, que actualment encara hi fan feina, ostentant eficient-
ment càrrecs d'alta responsabilitat. Així tenim, per exemple,
a Pedro Moll, actualment director no només de la sucursal,
sinó també de zona. O a Miquel Carrió, director en funcions
d'aquesta sucursal. A Guillem Mascaró, interventor i a Joan
Alzamora.

Tots, absolutament tots els aquí esmentats, gaudeixen
d'una àmplia experiència afiançada durant aquests llargs anys,
desenvolupant una excel·lent labor duita a terme d'una ma-
nera eficient, acompanyada d'un tracte amable, cordial i quasi
familiar.

—Totes aquestes loables qualitats, evidentment provoca-
ren la força amb la qual aflorà l'acceptació de la sucursal.
Però, també les condicions econòmico-socials del moment de-
gueren ser propícies, no és així?

—Sí. En aquell moment, únicament hi existia, a Artà,
la Caixa de Pensions. Negociar lletres, cobrar moneda ex-
trangera, etc..., eren serveis que Banesto va poder fer d'una
manera continuada a la seva clientela, serveis que aleshores,
la Caixa no ofería als seus clients. Això provocà el trobàs-
sim un terreny lo suficient adequat i abonat que ens fes re-
brotir amb tanta força. Tanta va prendre els primers anys,
que va passar de dependre de Ciutat a independitzar-se i de-
pendre única i exclusivament de Madrid.

I com tu mateixa has dit, gran part del progrés d'aques-
ta sucursal es deu principalment a l'eficàcia i al comporta-
ment dels empreats, que en tot moment han estat uns ex-
cel·lents col·laboradors.

—I què em direu dels «morosos»?

—M'agrada que em facis la pregunta. Una de les coses
per les quals me sent més satisfet és que, afortunadament,
no vàrem crear cap problema a la superioritat en quant a
la concessió de préstecs i altres assumptes conflictius. Empe-
rò, més greu que per la SUPERIORITAT, m'hauria sabut greu
pel malhaurat client.

—Per acabar, no ens contariu qualca anècdota?

—Després de devuit anys de treballar al banc, em vaig

relacionar de tal manera amb la gent que vaig rebre el mal
nom, o bó, segons com es miri de «En Jordi de's Banc».
Que precissament me n'alegr d'ell, però mai he pogut adme-
tre que anomenin al Banesto amb el nom de «Es Banc d'En
Jordi».

D'això sí que no pas...

Després d'una alegre rialla, provocada per aquesta anèc-
dota tan real com la vida mateixa, donam per finalitzada
aquesta curleta conversa entre amics, encara sabent que que-
den moltes coses per dir, però que la modèstia de l'entrevis-
tat acalla. Ja m'ho advertí abans de començar: —«Parlarem
única i exclusivament de la meua relació amb el banc».

A la pròxima, serà! Gràcies, Jordi pel vostre temps i
enhorabona, per l'aniversari de que tanta gent anomena el
vostre banc.

**Perruqueria
UNISEX
tractament d'UVA**

**Obert cada dia
manco els
dilluns**

**C/. Gran Vía de la Constitució, 64 (Cantó Jaume III)
Tel. 83 63 82 - ARTA**

USCHI I BEL

COTEX

**Suministro Cortinajes,
Uniformes
y Lencería Hostelería**

**C/. Parras, 90
Tels. 83 53 15 - 83 53 31
Fax 83 51 62**

FERRER VAQUER, S.L.

07570 ARTÀ (MALLORCA)

NORMAS SUBSIDIARIAS

Este periódico ya anunció en su día que las calificadas como «perfectamente detalladas e incorregibles N.N.S.S.», calificación al taneramente otorgada por Miguel Pastor, alcalde de Artà, no se aprobarían. En Junio del 89, este cronista ya escribió lo siguiente, como resultado de las actuaciones de los diversos grupos políticos componentes del Consistorio Municipal:

«El P.P. y C.D.S. votan en contra de la aprobación inicial de estas Normas por las siguientes razones.

a) Son unas normas elaboradas por un grupo determinado y para un sector de población determinado.

b) Técnicamente están bien presentadas. Política y jurídicamente, no. Padecen ciertas lagunas ilegales, saltándose a la torera organismos superiores. En las comisiones informativas el P.S.O.E. dijo literalmente: «Si pasan bien y si no, que nos lleven a juicio. Si perdemos el pleito, ya las rectificaremos». Actitud francamente irresponsable, por no decir vergonzosa, provocando un considerable retraso en el trabajo, ya que la Administración no lo aceptará. Juegan con los intereses del contribuyente, menospreciando un valioso tiempo y dinero que podrían dedicar a la mejora de otros aspectos.

c) Estas Normas lesionan tanto a grandes como a pequeños propietarios. Más aun a los pequeños, que son nuestros conciudadanos.

d) En cuanto a preservar los monumentos nacionales, parece ser que a los simpatizantes del grupo dirigente no les afecta la ley. Sería interesante pasar por «Na Devesa» y contemplar la monstruosidad de carpintería metálica que protege la propiedad del llamado artista Miquel Barceló. Nuestros dirigentes se defienden diciendo que las irregularidades cometidas hace más de 4 años, quedan impunes ante la nueva ley.

Preservar la costa virgen. Menos mal que la preservan, que si no construirían dentro del mar.

¿Es está la razón del considerable retraso en la presentación de estas normas? ¿Entretuvieron, nuestros dirigentes, la finalización de éstas para proteger los intereses de las amistades?

Pasando a otro tema, al hablar de irregularidades ilegales, sin mencionar la oposición ningún nombre concret, el grupo socialista las identificó inmediatamente con la paralización del proyecto de Cala Mata.

Cala Mata tiene un Plan Urbanístico Parcial aprobado, por muchas normas subsidiarias que inventen en contra de éste.

Ahora que no echen toda la culpa al CIU.

Ya estaban advertidos.

Planificación del suelo rústico sin industrias, sin concesiones al amiguismo. ¡Qué bien!

VII Trobada d'Escoles Mallorquines

La curtesa de temps ens obliga a ser breus. No obstant això, volem donar curs i sortida al grandios esdeveniment del passat diumenge, 12 de maig, amb motiu de celebrar-se a la nostra vila la VII TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES.

Les TROBADES nasqueren sota el segell de la mallorquinitat, i el seu origen data de l'any 1975, en què començà el moviment literari i educatiu de la nostra llengua. En fou pioner el col·legi «Mata de Jonc», escola privada de Palma.

Aquella idea avui és una feliç realitat, i el nostre poble ha vist complit el somni de poder allotjar a 150 escoles arreu de tota Mallorca.

Enguany hi ha hagut una novetat: la participació conjunta de professors, alumnes, pares i mares, així com també la política de portes obertes al públic en general.

En el proper número darem formal informació del succés.

«CRÒNIQUES DE CA'N PICAFORT»

La ploma d'En Nicolau Pons Llinàs, arxiconegut com EN COLAU XINA, ha donat a llum un altre fill literari: CRÒNIQUES DE CA'N PICAFORT.

En aquest llibre, l'autor aprofita l'avinentsa de presentar-nos el seu rebrot, que no és altre que el popular «PERE DE S'ILLA DES PORROS». En Pere és un personatge desimbolt que canta les veritats a l'Estrella de l'Auba i al Gall de l'Aurora.

A semblança dels nins, no té pèls a la llengua, i a l'hor ad'estrènyer les corrioles tira de la corda, abocant al pou de les vergonyes el que sigui i qui sigui.

El llibre recull els àcids comentaris apareguts, al llarg d'anys, a varies revistes. Sobretot, a «BADIA D'ALCUDIA» i «CA'N PICAFORT».

Recomanam la seva lectura, perquè en ella el lector hi trobarà tota mena de satisfaccions literàries.

Enhorabona, Colau!!

Pròxim homenatge al Pare Antoni Ripoll i Salvà,

Restaurador

—dins Espanya—
de la

Tercera Orde Regular
de Sant Francesc

I PART

Parlament del P. Sebastià Taberner, Ministre Provincial T.O.R. Descobriment i benedicció de la bella imatge del P. Ripoll, feta pe'n Pere Pujol, anomenat artista d'Artà.

«Dimensió històrica del P.A. Ripoll», un breu treball del P. Pere Fullana, T.O.R.

«Significat espiritual de la vida de nostre restaurador», vist i contat pel P. Gori Mateu, T.O.R.

II PART

Concert de l'Orfeó Artanenc.

Amb molt de gust complim amb l'encàrrec, repetit, que ens han fet els Franciscans: queda convidat tot el poble a l'acte anunciat més amunt.

El P.A. Ripoll va morir precisament a Artà, l'any 1916. Es mereix l'homenatge de la nostra gent.

FESTES DE SANT ANTONI DE PÀDUA

4-13 juny 1991

Com cada any, els Franciscans T.O.R. es preparen per tal de celebrar solemnement —i amb tons de popularitat— les festes en honor del Sant de Pàdua, Patró de l'església i del convent «dels frares» d'Artà.

Són aquests frares els qui ens comuniquen que volen convidar —i conviden— a tots els artanencs, però passa que encara no han pogut imprimir els programes de les festes antonianes d'enguany.

De totes maneres, ens demanen que l'ARTÀ adelanti —i ho feim amb goig— una partida dels actes que s'han de dur a terme.

Vet aquí una mostra del projecte de les festes:

1) **4-12 de juny**, novena en honor del Taumaturg de Pàdua.

A les 20, Missa amb sermó.

2) **Dia 13**, a les 11, Eucaristia concelebrada. Presidirà Mons. Damià Nicolau, T.O.R., Bisbe emèrit de Huamachuco. Predicador: Fran Antoni Riutord Palau, T.O.R., missioner al Perú.

3) **Dia 8**, «Els Cavallets», trescant els carrers del poble, faran la convidada solemne per a les festes de St. Antoni.

El mateix dia, a les sis del capvespre, inauguració de la ja clàssica TOMBOLA.

Un poc més tard, a les 10, actuarà «ARTÀ BALLA I CAN- TA», a la plaça del convent.

4) **Dia 9**, després de la Missa vespertina, es tornarà obrir la TOMBOLA. I així, cada dia.

5) **Dia 12**, a les 18'30, JOCS INFANTILS, a la plaça del Convent.

A les 21, Carrosses de Sant Antoni pels carrers de la vila.

6) **Dia 13**, endemés de la solemne i esmentada Eucaristia, FESTIVAL GIMNÀSTIC I FOCS ARTIFICIALS.

N.B.— Quan surti aquest número de maig, els artanencs tendran a la seva disposició els acostumats cartells grossos i els programes petits, segons costum de sempre

MOLTS D'ANYS!!

¿LE GUSTARÍA SABER...?

• Por fortuna, todavía existen bastantes personas cuyo corazón late al compás del tiempo presente, sin olvidar, claro está, el pasado inmediato. Para ellas servimos, a continuación, una breve síntesis de la huella interminable de nuestra historia.

• El 16 de julio de 1899, se facultó al alcalde, D. Antonio Esteva Blanes, para construir la cantina de la calle Puput (hoy, C/ Rafael Blanes Juan), y la conducción de las aguas residuales, mediante la

correspondiente acequia. Hay que tener en cuenta el hecho de que los aldeaños de «Na Batlessa» constituían un foco insalubre, debido al estancamiento de las aguas pluviales.

Actualmente, y a simple vista, cualquier ciudadano que se fija en el nivel del suelo respecto al tramo que va desde el «Bar Es Tòrni» hasta el Banco Hispano, tomando como referencia el piso del jardín de «Na Batlessa», anexo al «carrer de Ciutat», notará el desnivel que media entre la superficie de dicha calle y la de la fachada interior del actual CASAL DE LA CULTURA.

Además, la instalación de la cantina era vital para el abastecimiento de agua potable a los numerosos vecinos de la barriada. Tanto es así, que en 1917, el alcalde —Don Antonio Cano García— cortó el suministro particular de las clases altas en beneficio del resto de la población.

• En la última época del Concilio de Trento —empezado a principios de 1562—, la Iglesia se propuso dar un impulso a las necesidades de la feligresía, implantando como norma la Visita Pastoral de los Obispos para que éstos observaran y se percataran, «in situ», de la problemática parroquial de sus diócesis.

La primera Visita Pastoral que conocemos data del año 1563. La efectuó el Ilmo. y Rdm. Sr. Vich y Manrique, el cual ordenó la ampliación de nuestra parroquia de La Transfiguración, debido a la incapacidad de aforo, a todas luces insuficiente, para albergar a los cristianos de Artà.

• Sería el 11 de junio de 1747 cuando nuestro pueblo recibió —con todo el ceremonial que imaginarse pueda— al Prelado D. Joseph Kepeda, Obispo de Mallorca.

La «posada» del Marquesado de Bellpuig, hospedó al ilustre visitante. Además, los Marqueses adornaron la fachada y el portal solariego, tanto exterior como interiormente, con colgaduras de seda.

Su Señoría Excm. vistió las galas propias de las grandes solemnidades: Roquete, Muceta, Pectoral y Bonete.

En aquella efemérides, nuestra villa contaba, en su ámbito, con 623 casas; en su término rural, otras 46 casas. Nos dan un total de 669 viviendas familiares. Por lo que hace referencia al número de habitantes, podemos leer que eran 2.276 personas de confesión; de ellas, 2.050 de comunión.

• Ahora damos respuesta a dos amigos, payeses de verdad y campesinos por generación. Desean saber los precios de los fertilizantes químicos en tiempos de sus mayores. Nosotros hemos escogido la tarifa comercial del año 1914.

Superfosfatos de cal, 18-20	100 Kgrs.: 30 pts.
Sulfato amónico, 24%	100 id.: 40 id.
Nitrato de sosa	100 id.: 35 id.

Ni qué decir tiene la cara de asombro que pondrán los dos compañeros.

• Terminamos diciendo a nuestro sutil colaborador, Pedro Esteva Sancho, afincado en la hermana Ciutadella y discípulo predilecto del Maestro D. Segundo Díaz Cordero, que el llorado pedagogo fue viaticado el 19 de mayo de 1918, y que falleció (el óbito bien lo sabe el Sr. Esteva, pero algunos lectores, tal vez, no) el día 24 de mayo del mismo mes y año, a los 63 años de edad.

FERRER AMENGUAL SA

**FABRICA DE MOSAICOS Y PIEDRA ARTIFICIAL
ALMACEN DE MATERIALES DE CONSTRUCCIÓN**

Fábrica, Almacén y Oficina: C/ Ramón Llull, 9 y 11
Tel. 83 61 79 - Fax 83 61 76 - ARTÀ (Mallorca)

Almacén y Tienda: C/ Velasco, 38 - Tel. 56 33 45
CALA RATJADA

NOCES D'ARGENT

del matrimoni

JOANAINA MASSANET VIVES I

ANTONI ALZAMORA BAUZÀ

La fotografia que il·lustra aquesta nota de societat ens parla de festa dins l'església. Ens mostra el moment en què la família COCA (pares i fill) acabava d'assistir a la Missa d'acció de gràcies, perquè ja feia VINT-I-CINC ANYS que s'havien promès amor —a través del matrimoni catòlic— i perquè en bona hora seguien estimant-se els dos esposos.

La funció religiosa es va fer a l'església conventual de Sant Antoni de Pàdua. La va presidir Fran Antoni Roldán Brancolini, Superior dels Franciscans T.O.R. Per aquest motiu, i per la bona amistat amb l'esmentada família, es retratà amb ella vora l'altar major.

Tant a l'Eucaristia concelebrada com al dinar, hi hagué una gentada. I un clima de festa grandiosa. Els «jovençans» foren duits a l'església colcant dins una hermosa i humorística carrossa, tirada per bísties.

Després, al Casal de les JOSEFINES —lloc del bon dinar—, hi hagué obsequis i bromes a voler, talment com si es tractés d'un casament de jovenets i no d'unes noces de plata. La gent va riure per les butxaques. I va menjar com a les noves de CAMACHO, casi, casi...

A més a més, un dels convidats va sorprendre a tothom amb un glosat. En reproduïm 4 estrofes. En deixam bastantes més. Mirau, per tant, de tenir en compte el número d'ordre que hem seguit. És a dir, qui bota no és el glosador, sinó el servidor d'aquesta ressenya.

1.—Vltres, Joanaina i Antoni,
i tu, Jaume, el seu bon fill;
per tant, pares i el pobill,
d'un cor noble, tot senzill,
en donau bon testimoni.

4.—«Lo primer de tot, la Missa»,
diguéreu, clar, en bona hora;
tots dedins, ningun defora.
Més tard, i no gaire enfora,
vengué el dinar. Ningú frissa.

6.—Tú, Joanaina Massanet,
com també, Toni Alzamora:
vostre cor avui valora
allò que sempre enamora
quan el passat és prou net.

BODAS DE ORO RELIGOSAS DE SOR MARGARITA BERNAT

«Mi yugo es suave y mi carga ligera». A sus 21 años, Margarita recogió sus bártulos y acudió solicita a la llamada del Señor.

Margarita Bernat Carrió, nació el 22 de abril de 1923, en el seno de una familia modesta, trabajadora y de una honradez intachable. Tercera de siete hermanos, creció en un clima familiar de creyentes-practicantes y de profundo respeto a Dios, lo cual propició el enraizamiento de su vocación religiosa. Años más tarde, su hermana Bárbara seguiría idéntico camino e igual sucedería posteriormente con otra hermana menor, Ana, aunque ésta dejaría la estela de San Vicente de Paul para optar por la vida contemplativa ingresando en el Convento de las Jerónimas.

El 12 de octubre, fiesta del Pilar, Margarita radiante de ilusión y esperanza, «pujaria l'escalonada del santuari, joell d'Artà» para despedirse de la «Mare de Deu de Sant Salvador», antes de emprender la andadura que marcaría el signo de su vida futura. Dos años después profesa y, bajo la advocación

de «Jesús Crucificado», pasa por la Clínica Juaneda ansiosa de ampliar conocimientos de enfermería y así poder seguir el ejemplo de Sor Sibina, cuya abnegación y entrega, le habían impactado de tal forma que le quedó grabado en lo más hondo de su ser como modelo a seguir.

Su sencillez y modestia no le llevaron a desempeñar cargos de mando ni a aspirar a prebendas, su espíritu de sacrificio le impulsó a la entrega y a la obediencia. Cuidó enfermos, consoló afligidos y sirvió a los necesitados, en consonancia siempre con la esencia de las Bienaventuranzas.

Binissalem, Lluçmayor, 32 años, nada menos, Port de Pollença, Pollença y finalmente Felanitx, conocen de su generosidad y trabajo. Precisamente en Felanitx, vivió la feliz coincidencia de celebrar sus bodas de oro como religiosa teniendo a su hermana Sor Bárbara como superiora del Convento.

Al cumplirse, día por día, el 71 aniversario de su nacimiento y 50 de servicio a Dios y los necesitados, Sor Margarita pudo sentir la gozada de celebrar la efemérides rodeada de todos sus familiares. Tras asistir a una emotiva Eucaristía, los 42 afines presentes, componentes de la saga que instauraron aquel matrimonio ejemplar formado por «l'amo En Colau Carboné y sa madona Catalina Tirossa», compartieron mesa en el predio de «Son Marron», a la misma vera de la histórica villa de Sineu.

«¡Molts d'anys, Sor Margalida!», y hasta las bodas de platino que están ahí, a la misma vuelta de la esquina.

J.C.F.

¡¡VISÍTENOS!!

AUTOS ESCANELLAS

EXPOSICIÓN Y VENTA

Carrer Argentina, 31 - Telèfon 83 61 15 - ARTÀ

SERVICIO OFICIAL

SUZUKI
SANTANA

**PRIMERA COMUNIÓ de la nina
MARIA-BEL ALZAMORA ESCANELLAS**
(Artà, 21 d'abril 1991)

Mirau-los. ¿Qui dels tres està més content? ¿Els pares o la nina? Que fan una plantassa i que passen goig a balquena és bo de veure. I és que la fotografia adjunta restava feta quan Na Maria-Bel acabava de fer la PRIMERA COMUNIÓ. Per això, En Francesc Alzamora Bisbal (a. Cama) i N'Antònia Escanelles Ginard (a. Molinera), conscients de la grandiosa importància que tenia el fet de que la seva filla rebés, per primera vegada, al PA DEL CEL, tiraren la casa per la finestra. Vestiren a Na Maria-Bel amb finor i elegància. La deixaren garrida de cap a peus. I la nina, tota riolera. Li vessava la gaubança del cor. Se'n temia bé que aquell dia era prou important dins la seva vida. I més quan va haver sentit el preciós sermó de Mn. Francesc Ramis, el Rector solidari que presidí la solemne Eucaristia —concelebrada— de la parròquia.

Després de la brillant funció religiosa, una gentada va anar a dinar a un Hotel-restaurant de Cala Ratjada. L'estol d'amiguetes de Na Maria-Bel —com també les persones majors— s'ho va passar de lo més bé. Fins i tot, a l'hora del cafè, un dels convidats —que vol romandre dins l'anonimat— va llegir un glosat amb la bona intenció de fer cas a la nina, als seus familiars i a tots els convidats.

Aquest redactor prengué nota d'algunes de les 18 estrofes llegides.

1.—Si cada vida és un tom de coses presents i passades, noltres, dinant, feim taulades de parenteles variades, dient a la NINA: aquí som.

2.—Som molts, i ens hem ajuntat degut a noble quimera: En Cama i Na Molinera no han volgut deixar darrera ni parentesc ni amistat.

13.—DE PRIMERA COMUNIÓ t'han vestit, Maria Bel.
Has rebut el PA DEL CEL.
Aquest PA és bresca de mel,
si el saps rebre amb devoció.

16.—Joieria, Maribel,
ha d'esser el teu coret;
pels pares i el germanet,
pels altres i el padrinet,
sies amor, i mai gel.

17.—Gel que tu podràs llevar,
si a Jesús li vols resar:
«Perquè sou menjar complet,
d'on s'alegra vostra Taula:
si la meua ànima es ret,
de fam de Vós, saciau-la!»

(N.B.— Vegeu que cada estrofa té un número. si no es segueix l'ordre, no comprendreu els bots que ha pegat el redactor).

**PRIMERA COMUNIÓ
de los hermanos
FRANCISCO JOSÉ Y MARÍA JESÚS
MARTÍNEZ ESTEVA**

Para entendernos pronto y bien, digámoslo desde un principio. El niño y la niña —tan majamente vestidos— son hijos de Francisco Martínez Hernández (Guardia Civil, residente en Artà) y de María Esteva Perelló (a. de Son Pou).

Aunque se ha repetido que una fotografía dice más que mil palabras, y pese al hecho de ser bonita y expresiva la instantánea de al lado, lo mejor será que aportemos algunos datos más.

Fue el 7 de abril del año en curso. El Santuario de la Virgen de S. Salvador se había vestido de fiesta mayor. Eran las seis de la tarde. Los hermanos ya citados —de once años, él; de nueve, ella—, se acercaban a recibir, por primera vez, nada menos que a ese PAN BAJADO DEL CIELO, el Pan llamado Jesús. Ofició —y predicó muy acertada

homilía— Mn. Mariano, Párroco solidario de Artà y La Colònia de Sant Pere.

La emoción embargaba a los comulgantes, a sus padres, abuelos y demás familiares. Y asistía un gentío inmenso. En todo momento los dos «peques» dieron ejemplo de gran devoción y no menos formalidad, algo que no se puede ver siempre en las primeras comuniones.

Más tarde, a las 20 horas, cena y abundante regocijo en un Hotel-restaurant de Cala Ratjada.

Expresamos nuestra cordial felicitación a Francisco José y María Jesús, como también a sus padres, nuestros buenos amigos Francisco y María.

BODAS

La fotografia adjunta ens parla aviat sobre unes noces. No és mal d'endevinar. D'altra banda, es tracta de cares conegudes dins el nostre Artà. Idò bé; va passar que Na Bel Caldentey i En Vicenç Navarro s'administren el Sacrament del matrimoni, o sia, es varen comprometre a viure l'amor que els havia nascut dins el cor de jovenets —feia un cert temps—, una bella aventura que ha de durar mentre siguin vius els dos esposos. Només la mort podrà acabar amb un vincle tan sagrat, però sempre reconfortant.

L'hermosa cerimònia es va celebrar a l'Església de Santa Caterina, de la nostra vila, dia 19 de gener d'enguany. Firmaren com a testimonis uns germans dels jovençans: Miquel i Àngels, Pep, Toni, Isabel i Magdalena. Donam la més completa enhorabona als novells esposos i a les seves respectives famílies, apart de que desitjam felicitat sense mida a Na Bel i En Vicenç. Per cert, acabat el trull del casament, li envelaren cap a Tàl·làndia, però... amb els comptes de tornar. Així sia!

**SUSCRIBANSE,
LLAMANDO AL
TELEFONO 83 62 49**

EN PINXO DE SON RECUIT

—Lamentable! Deplorable! Llastimós!
—Uep! Pinxo! Atura es carro. Tu ets propens a calificar de tres en tres i a vegades fas un drama d'allò que tan sols és una comèdia.

—Comèdia! T'en donaran de comèdia. Saps si s'oposició no dormís tant! Que esperen a fer una moció de reprovació a sa regidora de Sanitat.

—Atura es carro et dic! Veiem si podré saber de què em parles.

—I què vol dir! Que no t'en has donat conte? No, i tots es diaris en parlan d'aquest metge que no volgué assistir a sa nineta d'en Walter perquè no estaven a sa Seguretat Social.

—Què deu esser vera això?

—Mira si és vera que s'han tret pape-retes dins es jutjat. Segons deia son pare, a una carta que han publicat diversos diaris, ni tan sols es volgué acostar a sa nina que s'asfixiava d'un atac d'aufegor.

—Quasi pareix impossible!

—No idò, jo ho tenc per cosa ben certa.

—Bé. Però, què hi té a veure na Francesca Piris en tot aquest entrunyellat.

—Que quan anaren a protestar, encara donava sa raó a nes metge.

—I ara, què dius?

—Lo que sents. Que na Francesqueta les du girades de peu. Encara no n'està

enterada que una regidora de Sanitat està per ajudar als seus veïns perquè tenguin un bon servei mèdic. No per ajudar als metges que ja tenen es seu col·legi i s'ajuden tots sols.

—Això és ben vera.

—I és clar que és vera. Aposto, en lloc de fer sermons cercant vots i oferint més formatge que pa, basta que ajudi al sofrit contribuent, ciutadà d'aquesta Vila artanenca, perquè l'atenguin bé, i ja que tenim creixement zero, (que no sé on mos durà) al manco sanitariament, que mos vagi un poc millor que pel Congo o Etiòpia per cas de posar exemples.

—Sí, perquè n'hi ha de «casos» lamentables. Se d'un home baldat que sa filla ha de pagar perquè vagin a visitar-lo a domicili.

—Per això t'ho deia. I per això demanaria, gosaria demanar, respetuosament, a na Francesqueta, que en lloc de donar lliçons de dret administratiu quan hi van

a queixar-se, donés solucions hipocràtiques.

—Creus que dona lliçons sa regidora?

—Tots els del seu grup són proclius a donar lliçons. Basta escoltar els seus sermons. Tots els artanencs són uns rucs, uns il·letrats i uns analfabets; per això ells ens salvan cada quatre anys i es posan al davant. No Francesqueta, reina meva, es tracta de poder seguir fent alèns. Per això convé que llegeixis sa «cartilla» als metges i, sobretot que els demanis una mica més d'humanitat i una mica manco de reglament.

—Ja saps el que deia aquell polític; «als nostres els hem d'ajudar. Als contraris, aplicar-lis el reglament».

—I com acabarà això?

—Amb tal de que no tornin a passar coses com aquesta, ja anirà bé. Aposto ja que s'oposició no l'hi ha posat una reprovació com era preceptiu d'una oposició ferma, noltros li demanam seriosament.

—A on eres?

Lluny del «mundanal» renou. No volia enterbolir ses eleccions i per això hem feta falla.

—I ara que dius d'eleccions... S'altre dia feren prop en Xerefi, es guàrdia municipal.

—Ah! Sí, homo! Per poc li toquen sa cara. Es, que es va atrevir a posar una multa a son pare d'un dels capítostes polítics. Aquest Xerefi és com es nostro. No

MONTAJES SERVERA SOLUCIONES CON GARANTIA PUERTAS BASCULANTES

MANUALES, AUTOMÁTICAS O CON MANDO A DISTANCIA
CON MACHIMEMBRADO DE MADERA DE
NORTE - TEKA - CHAPA PEGASO
MONTADAS EN SU GARAJE CONSTRUCCIÓN
PIDANOS PRESUPUESTO

C/. Pep Not, 59 - ARTA - Tel. 83 61 31

EN PINXO DE SON RECUIT

n'aprendran mai. Mira que posar una multa a un Kefe! Que no saben que Artà és una possessió del Grup Dependent? Idò com s'atreveix a fer denúncies dins els sembradors d'aquet lloc conquerit? Tè dic que no guanyam per disgusts!

—Parlem de ses eleccions!

—No vull que sembli que fas propaganda electoral. Endemés no sé si arribarem a temps. Lo que té sé dir és que jo sòm sempre respectuós amb ses urnes, sa valguin de ses mangarrufes que siguin per a

guanyar. Ara bé, jo no puc ésser de cap partit. No vull perdre sa meua salvatge independència. Vull poder dir lo que pens i lo que sent i a qui li piqui que se grat.

—Allà idò que se gratin.

—Podria parlar-te de sa barbaritat de fer-se tants de secalls dels bon esplet d'ametlles. Partidets, personatges, personatgets, homes, homenets i homeniqueus que dins sa calitja del viure de cada dia, es fan sa traveta, es donen colzades per tal d'arribar a sa pesseta. Perquè tot va a un fi. Sa pesseta! Sa comandera és lo de menys. Es sol d'aquesta religió és s'asquerosa, sa bruta pesseta.

—M'han dit que anares a cercar garrova picada devers Sa Cooperativa.

—Garrova subvencionada!

—I, que tal?

—No n'hi va haver. Es Gerent de Sa Cooperativa no va pensar a sol·licitar-ho

i l'han hagut de pagar o anar a cercar-la a Manacor.

—I ara, què dius?

—Sí, fiet. O s'Ajuntament o Sa Cooperativa han de penjar. No pot ser dur-ho tot. Que s'han de preparar eleccions. Idò pagarem sa garrova cara.

—Amb una paraula! Que deia en Gafim.

—Angela Maria!

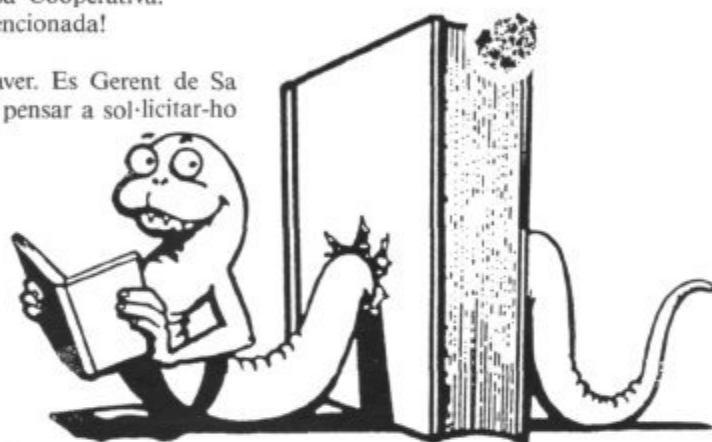
—Que no sigui greu!

—Pau pels qui dormen!

—Sursum corda!

—Amunt! Amunt ànima forta!

—Un Pare-nostre pels qui van errats!

Reportajes

Enfante

FOTO - VIDEO

BODAS - COMUNIONES - BAUTIZOS

**C/. Vinya, 25
ARTÀ (Mallorca)**

Tel. 83 53 34

ARTÍCULOS FOTOGRÁFICOS

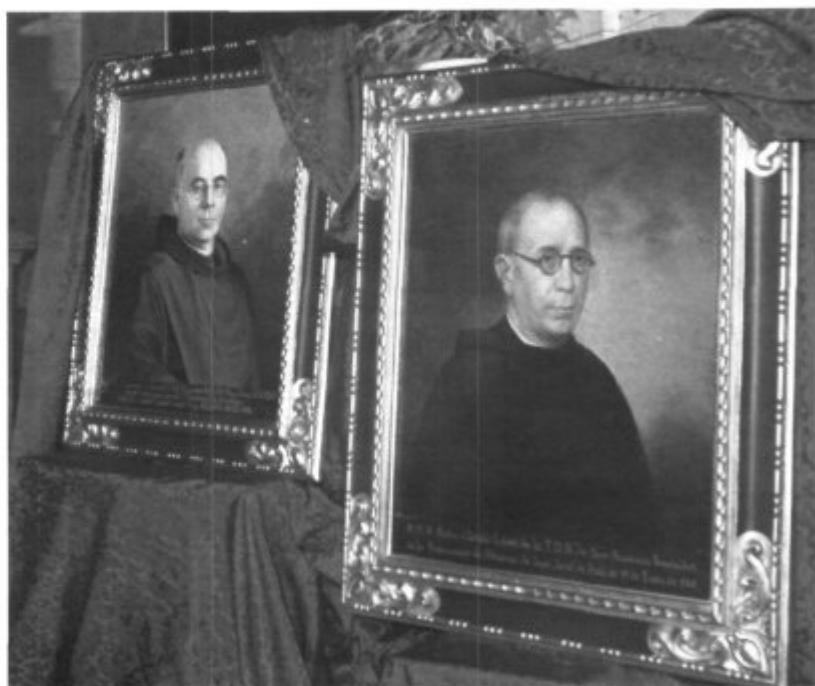
**POR SU REVELADO LES
REGALAMOS UN ALBUM DE
FOTOS O UN CARRETE**

HOMENATGE AL PARE PAU PUIGSERVER I BARCELÓ, T.O.R.

Tendran tota la raó del món els lectors nostres, si ens diuen —o es diuen ells mateixos— que ja fa oloreta d'estantissa la notícia que ofrem al següent mini-reportatge. Va passar, emperò, que el vincle principal que té aquesta revista amb el convent dels Franciscans T.O.R., no es trobava ni a Artà ni a Mallorca quan es va celebrar l'homenatge al qual es refereix la capçalera d'aquestes línies. Mentrestant, publicarem el número d'abril. I no diguem ni pruna de la tan simpàtica festeta que s'havia organitzat —al Convent Franciscà— per tal d'honrar a un frare tercerol, natural de Lluçmajor, i, talment com podreu llegir, benefactor grandios del nostre poble artanenc. En aquest número de maig —tot desitjant que no ens digueu allò de «festes passades, coques menjades»—, el nostre col·laborador «de les coses de l'Església», ha aplellat la informació que us servim.

LA DIRECCIÓ

Artà. Març de 1991. Capvespre de la festa de Sant Josep. L'Associació d'Obreres de Sant Josep (o sia, les Josefines), acabaven d'enaltir al seu Patró Celestial amb una Eucaristia solemne. I concelebrada. Com cada any, es feia a l'església conventual dels Franciscans de la T.O.R. I, com ja és costum, presidida per Mons. Damià Nicolau Roig, Bisbe emèrit de Huamachuco (Perú), antic Superior del Convent Franciscà i, també, «emèrit» Director de les esmentades Josefines.

Acabada la Missa Concelebrada, es fa la presentació de la novella pintura-retrat del Pare Pau Puigserver i Barceló. La po-reu contemplar a la fotografia que fa meritori aquest article. El P. Puigserver és el qui es troba —mirant de l'esquerra a la dreta— vora el retrat del Pare Pere J. Cerdà, Fundador de les Josefines.

Segons m'ha contat una partida de persones d'edat (frases i gent seglar), el susdit P. Puigserver va viure durant 12 anys al Convent Franciscà d'Artà. Es va guanyar l'admirable estimació del poble, perquè donà exemple de treball fecund i desinteressat, sobretot quan es tractava del bé dels pobres i de l'Associació de les Josefines.

L'actual Director d'aquesta Associació, el P. Baltasar Cloquell i Moragues, tot desitjós de justificar l'homenatge i la pintura-retrat (obra del jove pintor, llucmajorer, Joan Calafat),

es va fer escoltar quan pronuncià el seu breu i bell parlament. Entre altres coses, digué: «Els deutes no prescriuen mai». ...«El P. Cerdà, **fundador**, té el seu retrat, ben merescut, a la Sala Noble de les Josefines. El Pare Puigserver, **ànima i motor** de la construcció d'aquest Casal (la casa actual de les Josefines), es mereix també un lloc d'honor» ...«Quantes caminades del P. Puigserver, des del convent, devallant per l'escalonada cap a les Josefines, per tal de veure i supervisar les obres! I..., finalment, el 27 de setembre de l'any següent, 1925, es beneí solemnement la nova casa (ara fa 66 anys). És hermosa, sòlida i de bona planta! Val ulls per mirar!

Ara bé; de tot quant m'han contat sobre l'acte al qual m'estic referint, jo, artanenc bord, i, així i tot, molt enamorat d'Artà, em quedaria amb aquestes paraules —les darreres— del susdit Pare Baltasar Cloquell: «Els temps han canviat. Gràcies a Déu, el nivell de vida del nostre poble ha millorat. Els nins van tots a l'escola. Però queden l'Obra Social del Pare Cerdà i el casal del Pare Puigserver».

Només manca que els artanencs —sempre llests i detallistes—, ho sàpiguen valorar. El qui escriu això, afirma: Ho han valorat fins ara; i no dubta el futur.

UN PAGÈS VELL

JONC
SABATERIA I VIRMERIA

ENCÍS
PERFUMERIA I LLENCERIA

C/. Gran Via, 2
Tel. 83 50 66
ARTA

BOUTIQUE
SEDUM
DISTINCIÓ UNISEX
NADONS
BOUTIQUE INFANTIL

QUATRE ESQUITXOS SOBRE LA NOSTRA LLENGUA

Bona l'he feta! Bona, emperò, emprant el sentit del refrany mallorquí «ample vol dir estret». Jo em pensava que ho pagava ferm protestar per les nombroses faltes que els impressors ens havia deixat a les darreres edicions de l'ARTÀ. Hi havia faltes i disbarats a balquena. Amb tota lògica, qualcú havia de protestar.

Ho vaig fer jo, per allò de que ni la meua dona ni els meus infants podrien romandre ferits ni malmenats. Això de no molestar la família és cosa sagrada.

Qualsevol dels nostres lectors s'haurà trobat talment com em trobava jo a l'hora de fer la meua enèrgica protesta: entre espasa i paret. Si jo m'arriscava a parlar —i escriure— com ho vaig fer, em poria unglanar els dits. Qualcú, entre polissoneria i veritats a mitges —les pitjors del llenguatge humà—, em podria dir: «Qui les vol cuitores, que les sembri a bon lloc», mentre jo segurament pensant i creient que l'ARTÀ ha escollit una bona impremta. O, tal volta, hi hauria el qui m'enflocàs: «Qui fa lo que vol, no fa lo que deu». Jo, emperò, tot caparrut, vull afegir: crec seriosament que vaig fer allò que pertocava. Si jo m'he compromès un poquet amb la cultura d'Artà i de l'ARTÀ, si no estic cobrant ni un gafet pel caramull d'hores que suposa la meua humil col·laboració, per cap de les maneres podria consentir —ni havia de consentir— que la nostra revista es presentàs com la jove garrida que estrena vestits nous i fins, però farcits de taques.

D'altra banda, vagi el testimoni de mon sincer agraïment a les nombroses persones que han fet arribar —als capparets d'aquesta revista— l'enhorabona pel meu article. Després d'aqueixes paraules encoratjadores, em vaig dir: tanmateix és una sort trobar amb lectors de bon gust i òptim cor. I m'afegia: ja no estic «entra espasa i paret». Sembla que ara no diran: aquest bergant, «no té pa i vol criar cà». I, creis-me, és una altra sort no esser esclau ni del pa ni del cà.

* * *

Més sort, emperò, tindrà el lector si passa a gaudir dels conceptes expressats pel P. Miquel Colom Mateu, T.O.R. És la seva tercera col·laboració dins aquest racó de la nostra llengua. Que no sia oblidat aquest detall: l'article del nostre literat fou escrit l'any 1978. I va sortir al bolletí de l'O.E.S. d'Inca.

UN DE FORA POBLE

EN MALLORQUÍ

(Continuació)

Aclariguem encara un poc més els conceptes. Fin no fa molt podem sentir qualcú que, acompanyant un estranger i presumint de sabut i pensant tocar amb un dit en el cel, li amollava aquesta, en castellà naturalment: «El mallorquí es un dialecto de español».

El que paralava així, més que ciència, mostrava ignorància o confusió. No tenia idees molt clares ni sobre «espanyol» ni sobre «dialecte». Confonia —i aquest era un mal molt estès, fin i tot entre gent de cultura— llengua espanyola amb llengua oficial (la castellana). Creia també, equivocadament, que el mallorquí era un dialecte de dita llengua oficial o castellana. Una deplorable confusió doble.

Una altra confusió, també molt estesa, és la de pensar que «estat» i «nació» són dues paraules que tenen exactament el mateix significat. No hi ha tal cosa. Però d'aquesta altra qüestió en tractarem en la pròxima *Fulleta*, si Déu ho vol.

Ignora molta gent de l'Estat espanyol, que dins aquest Estat es parlin quatre llengües distintes (no dialectes), amb personalitat pròpia, amb història i literatura pròpies. Aquestes quatre llengües són: el basc (la més venerable perquè és la més antiga), el castellà, el català i el galaic o gallec. Cada una d'aquestes quatre llengües és tan espanyola com les altres tres, mentre no es produeixin desmembracions dins l'Estat espanyol.

Als qui llegeixen periòdics o escolten notícies de televisió o ràdio, no els serà nova la paraula «cooficialitat». ¿Què vol dir aquesta paraulota? Expressa el desig que les altres tres llengües, juntament amb la castellana, tinguin caràcter oficial, o sia, que es pugin usar no solament en la conversació i en les escoles i mitjans de comunicació social, sinó també en la documentació dirigida als funcionaris de l'Estat, en tots els nivells.

Que un Estat tenguí vàries llengües oficials, no és cap cosa de l'altre món. L'exemple que es sol citar, perquè és el més antic i el de més prop, és el de Suïssa. En aquest petit Estat són quatre les llengües oficials: l'alemany, el francès, l'italià i el romanx. I a Suïssa no van tan malament les coses. Políticament és un Estat modèlic.

¿Que ens allunyam un poc massa del caràcter habitual de la *Fulleta*? Teniu raó. Tractam, emperò, qüestions de molta actualitat. I a més, intentam sembrar cultura, com ja diguérem una altra vegada.

FRA MIQUEL COLOM MATEU, T.O.R.

(Continuarà aquest tema)

CORCADISSA D'ANTANYIA

A En Gaietà Fuster Bauçà, «Caetano», el coneixen fins i tot els qui encara han de néixer. Trullós, poca son, rialler, passa tu i si empenyen que tanquin la porta, vuit vents, esburbat, hortolà, xofer, jubilat, —però no mans fentes—, sonàmbul per conveniències, olivarer, i fadrí de vocació i professió. Exerceix el celibat com un canonge a punt d'entrar a la Cúria Cardenalícia.

Ara bé; davall-davall, qualche pic fa tala, i ningú li passa cobrances. És home de bons costums i, quan la flauta sona, menja com un trabuc. Desiara el veis a suvora, i suara a ca'l dimoni. No té aturall. Els dies feiners, amb un sèquit de generals estampillats, clou els matins al «Bar Gran Via». Allà, En Toni «Cinto», En Joan «Leu», En Toni «Pantali» i ell, entrecaven el festum de la vila. No les ne passa ni una per malla. Ho duen tot arreu, i no deixen baleis pels pobres.

En «Caetano» va néixer el dia 18 de maig de 1926. Exactament al domicili actual de Major, 73. De jove, per poc quedà congelat fabricant gel a Son Frare. Podem dir que gairebé no anà massa temps a escola. Això sí; durant l'època escolar, el P. Tous i el P. Fiol (frares del Convent franciscà) anaven a la gatzoneta amb aquell ditzós trapassar de nirvis.

L'any 37, jugant just a l'enfront del col·legi de Ca's Frares, caigué de la paret del carreró de Ca l'amo En Pere «Buuc». Un braç romput va ser el premi. No plorà ni una trista llàgrima. En Tià «Pusseta» el se'n dugué en pes, i la mare d'En «Caetano» s'esbrellava de crits.

El gel no li congelà les idees, ni tampoc les ànsies afrodissiaques. En temps de messes, a l'estiu, feia la competència al motor d'olis pesants, un Deutz que només parava quan li canviaven l'oli. En «Caetano» havia de dormir a tengudes, no escalfant altre llit que no fos una matalassada de barres de gel. Era qüestió de treure's la paparrusca. La mare, Catalina, disposava de la fórmula: dos vermells d'ou rebutats amb Xerés, perquè En «Caetano» havia mester un caramull de vitamines, i ninguna com les d'aviram.

És llàstimos que En Joan Fuster Fuster, no pogués conèixer a fons el seu fill. Quan En «Caetano» tenia 8 anys, En Joan morí —24 d'agost 1934— als 29 anys d'edat. A penes va poder gaudir de la primera comunió del su rebrot.

En Joan havia estat primerenc en casar-se. El 13 de gener de 1926, 20 anys complits, es casava amb Na Catalina Bauçà Pont, cosidora i germana de la mare d'En Jordi Vicenç. Per voluntat divina, la mestressa Bauçà visqué 87 primaveres. Moria el 9 de juliol de 1988.

Son pare d'En «Caetano» reunia un enfilall de mèrits personals. Tant és així, que farem un breu resum del seu marinatge entre nosaltres.

Va néixer al carrer de Botovant, 24, el dia 3 de setembre de 1905. Fou cunyat de l'inoblidable tenor, el barber Jaume Salamanca. Mentre Pep «Pepes», oncle d'En Joan, l'acollí per amitar el negoci olier —i demés productes del ram— amb portal obert al carrer d'es Quatre Cantons.

Així era En Joan Fuster al 1924. Nervut i musculós. Sobre la camisa imperi la faixa de Campió d'Artà. Sabates dels diumenges i els calcetins de llana besant-li el ventre de les cames. La bicicleta és força interessant. Lla-vors no hi havia frens de cuc, sino de quantrapedal. Del manillar penja el timbre reglamentari, i dos maneguius de goma fussa. Possiblement la bici fos una Ibèria de Ca'n Darder.

A l'any 1920, li agafà la curolla ciclista, i, a la volta de dos anys, guanyaria el campionat d'Artà a En Joan Fernández, voltant el circuit de la Carretera Nova, S'Estació, Major, Rafel Blanes i Toni Blanes. Les gestes de 1923 no gosam de publicar-les, perquè la informació és gairebé confosa i fosca. Tal volta el cop d'Estat d'En Primo de Rivera en tengués la culpa, tota vegada que les festes patronals foren molt magres i, per afegit, restaren suspeses les corregudes ciclistes.

Malgrat els documents de 1924 siguin més clars que els ca-

**Ferreteria
Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 83 63 92
ARTA - Mallorca

Calle Mosén Galmés, 37

Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

Ferretería SAN LORENZO

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS • COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

valls verds, podem dir que el dia 7 d'agost es va fer el mateix recorregut del 22. Aquesta vegada, els corredors cobriren quatre voltes. La meta estava davant Ca'n Joan «de S'Hotel». Arribaren per aquest ordre: Campió d'Artà; Joan Fuster, subcampió; Antoni «Jaumí», tercer; En Joan «Fava». És precís remarcar que En Joan «Guixó» hauria penat el penediment de Sant Pau, si En Toni «Jaumí» no hagués caigut per dues vegades durant la prova. El pis era una catifa de macada i ginyes de carro.

A la mitjana festa de Sant Salvador (Sant Salvadoret) de l'any 1925, i a les quatre en punt del capvespre, hi va haver dues carreres excepcionals. La primera, reservada als corredors locals, suposava fer quatre voltes al tradicional circuit del Quarter, Na Mánega (Ses Trutjeres, mercaderies i Cotxeres des tren), Ses Cadenes y la Recta de S'Estació, a on estava col·locada la meta. En línia, Joan «Guixó», els germans Toni i Mateu «Jaumí», i En Francesc «Titai».

La cosa esportiva anava envirmada perquè la rivalitat entre En Mateu «Jaumí» i En Joan «Guixó», prometia de granat. En Mateu gaudia de certa fama dins el món regional de la bicicleta. D'altra banda, En Joan «Guixó» era el campió vigent.

Donen el «SUS», i En Mateu... ni que li haguessin esmorcat els baixos culers de benzina calenta. Partí com un tro, passant destacat a la primera volta. L'experiència d'En Joan per força havia de madurar la figa.

No obstant això, En «Jaumí» va foradar; es va veure obligat a canviar la màquina amb la del seu germà Toni. Aquí, En Fuster pren ales i li reprèn 200 passes. Ve que En Mateu, bufant com un engolidor de terra seca, li pitja es manat i apa Mateu que el rival està a una ave-maria de beata. El públic feia l'esfàs en temps de quaresma. Quí arribarà davant? La recta final fou interminable per a tothom, sobretot pe'n Mateu «Jaumí», que es cagava en set farols perquè d'un metre en sortien sis pams, i En «Guixó», que ja veia el voltor damunt el ravell.

Els últims metres foren dramàtics. La gent vibrava d'entusiasme. I els partidaris dels dos aspirants al títol de campió d'Artà, per poc no s'engresquen i s'empelten el rostre de galletes d'Inca. Després d'una eternitat, En Fuster creuà la meta amb En «Jaumí» ensumant-li la roda. Per tant, campió d'Artà 1925: Joan Fuster. Segon: Mateu «Jaumí».

Feim una postil·la a favor d'En «Titai». Al pobrissó només li mancava de matar el poc amb una agulla de moda, perquè foté de grapes, anant a caure de falondres just devers la clava-guera de l'escalonada. Així i tot, el jurat li concedí el tercer premi consolació.

Mentres el foc del fanatisme feia bollir la caldera, es donà la sortida a la segona cursa, de la qual el guanyador seria aquell que fes darrer. El més destre fou En Biel Rei, que si tarda cinc minuts més en arribar, ho hauria fet en la claror de la lluna. El trofeu era una càmera d'aire, donada per Mestre Antoni Escrivà.

Dos dies després —9 d'agost 1925— era diumenge. A dins Artà no es parlava d'altra cosa que no fos el resultat del recent campionat ciclista. Tan fortes eren les discussions i les baralles, que En Bartomeu «Sunyer» va recórrer a les missions. Uns opi-

Vet ací al «Caietano» actual. No vos feu gaire de les aparences, doncs de front endins hi ballaruguegen les libèl·lules d'Eros, perquè de faldes i faldons, en sap l'altra cara de la lluna. A posta ostenta el títol honorífic de president vitalici de «fadri-naire major d'Artà».

naven que En «Guixó» era més ràpid, però manco resistent que En «Jaumí». Que si teva que si meva, els acèrrims d'ambdós corredors s'entortoraden i els diners corrien a rius.

Per tal de contentar a tots els aficionats, organitzaren un itinerari adequat a les opinions generalitzades: Sortida d'Es Còs cap a Son Servera i Sant Llorenç des Cardassar, i final de cursa a la Carretera Nova.

A les vuit i mitja del matí, toc de campana. En «Guixó» i En «Jaumí» es vetlaven de debò. A la pujada del Coll d'Artà, En «Jaumí» duia avantatge confirmant el pronòstic dels seus fanàtics, però a la darrera pitrada rompé els arrastrats, motiu pel qual En Joan «Guixó» li mostrà el cul del bastet, arribant primer, després d'una hora en rodó d'haver partir del Còs.

Si no anam calçats per aigua, En Joan penjà la bicicleta aquell mateix any.

Havem deixat aposta per el final la cursa de 1921, amb motiu de la venguda del ferrocarril a Artà.

La Comissió de festes, organitzà una prova de quatre voltes als carrers de Sa Carretera Nova, Estació d'Es Tren, Major, Rafel Blanes i Toni Blanes. En peu de guerra, Joan «Mosca», Biel «Rós», Joan Fernández, Joan «Guixó», Tomàs Massot, Miquel «Xaret de Na Mossona», Joan Mayol —oncle d'En Joan «de S'Hotel»—, Francesc «As d'Oro», Pep Morro, etc.

Tot quedà així: guanyador i premi de 25 pessetes, En Joan Fernández; segon premi —15 pessetes—, Joan Fuster.

Pel que fa referència a les bicicletes d'antany, confessam la nostra ineptitud. És probable que la gran majoria de les màquines de carreres fossin BSA, Maymó, Peugeot, Darder, Bibiloni, Automoto, Iberia, Cycles Star, etc. El que si podem afirmar és el fet de que Mestre Toni Brunet, «Escrivà», refeia i millorava les bicicletes de l'acreditada marca «Flouchet». També és impensable que les angleses «Hércules» gaudissin de les preferències dels ciclistes, degut a que eren molt feixugues.

I ja que hem parlat dels anys vint, afegim que En Joan «Mosca» —del forn del carrer Major— va ser campió d'Artà l'any 1919.

P.G.

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

BATLE

B.C.S. Taladoras y Segadoras

Per més informació: Cridar al Tel. 83 61 48

Massey-Ferguson. Tractores	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLE	Empacadoras • Rotomacadoras y Sistemas de riego
SAZURCA	Equipos preparadores Tierra y Siembra
AGUDO	Cubos de vacío
MONDIAL Y OPEN	Microserres
SABARA	Pulverizadores
CAUPARDO	Barros de Corte
JUCAPRESA	Bemoles
BLANC	Peladoras de Almendras
BURN	Abradoras

PROSIGUE LA GIRA PENINSULAR

II

Aun no se habían extinguido los ecos de su sensacional triunfo en el Critérium de Ases, cuando Flaquer aparece ya inscrito en la Tarragona-Madrid.

El momento ciclista era ciertamente espectacular. Se suceden las carreras y el incremento de corredores es incesante y progresivo. No es extraño pues, que Ramón Torres, el popular periodista barcelonés, escribiera a propósito de aquel éxito: «...Y llegamos a 1936, cuando el ciclismo español se encuentra en la situación más brillante de su historia. Corredores españoles esparcidos por Europa, y corredores extranjeros visitando España. Así, las competiciones ciclistas fueron cuajando en una gran masa de deportistas y fueron posibles organizaciones internacionales que nos daban prestigio y acrecentaban el estímulo de nuestros ciclistas».

Una de estas grandes organizaciones a que hacía referencia R. Torres, y que marcaban el signo de este auge ciclista, era la Tarragona-Madrid. Tuvo lugar del 5 al 9 de abril. Organizada por la Peña William Tarín, constó de 5 etapas, y reunió a una numerosa participación, nada menos que a 130 corredores. Fueron los que se alinearon en la meta de salida.

Si Flaquer, en su momento, se consideró un firme «outsider» a la victoria en el criterium madrileño, no presentaba lo mismo respecto a esta prueba. Correr durante varias jornadas sin cobertura de equipo, lo consideraba sumamente difícil y arriesgado. Sin embargo, a sabiendas de las dificultades y riesgos que entrañaba, no desdenó su participación. No quería perder comba ni ceder un ápice en el camino emprendido.

La numerosa inscripción confirió a la competición una gran espectacularidad y su desarrollo resultó muy disputado y competido. Se alzó vencedor Vicente Carretero, a pesar de haber sufrido una penalización de un minuto.

El desarrollo fue el siguiente:

1.ª etapa, Barcelona-Tarragona. 1.º Ca-

retero, 2.º Figueras y 3.º el italiano Erba. Flaquer llegó en el pelotón con el mismo tiempo del vencedor.

2.ª etapa, Barcelona-Lérida, 150 kilómetros, 1.º Campamà, 2.º Ferrando con igual tiempo; a 2 minutos y 21 segundos, llegó un pequeño pelotón formado igual tiempo; a 2 minutos y 21 segundos, llegó un pequeño pelotón formado por Cháfer, Cañardo, V. Trueba, Bailón, Flaquer, Carretero y Elys y que entraron por este orden.

3.ª etapa, Lérida-Zaragoza. Venció Gascón seguido de Carretero, Berrendero y el grueso de participantes, Flaquer incluido, y que entraron con el mismo tiempo del ganador.

4.ª etapa, Zaragoza-Alhama de Aragón. 1.º Cañardo, 2.º Gascón, 3.º Flaquer y 4.º Berrendero, todos con el mismo tiempo. A continuación, y con pequeñas diferencias, llegaron Carretero, Figueras y Cardona.

5.ª etapa, Alhama de Aragón-Madrid. Los más de 250 kilómetros de recorrido y la dureza de los últimos tramos otorgaban a la etapa la vitola de auténtica «etapa reina». Si a ello se añadía las escasas diferencias que existían entre los primeros clasificados, auguraban una jornada plena de emoción y batalla, como así sucedió.

La llegada a Madrid se hizo por este orden: 1.º Carretero, 6 h., 57 m., 11 s., seguido con el mismo tiempo de Cardona y Gimeno. Flaquer entró el undécimo con idéntico crono que Cañardo, que llegó décimo.

La clasificación definitiva de la carrera quedó así:

1.º Carretero, 22 h., 56 m., 13 s., 2.º Gascón, 23-04-34; 3.º Figueras, 23-07-06; 4.º Berrendero, 23-10-48; 5.º Gimeno, 23-10-48; 6.º Cardona, 23-10-48; 7.º Cañardo, 23-12-48; 8.º Flaquer, 23-12-48; 9.º Bailón, 23-14-36; 10.º Cháfer, 23-14-43 y hasta 71 clasificados.

Desde Madrid, Flaquer se desplaza a la Ciudad Condal a donde había sido llama-

mado para tomar parte en una interesante carrera tras moto comerciales. Sus grandes actuaciones en las carreras precedentes le habían granjeado una buena aureola que le merecieron ser elegido para tomar parte en la prueba. Once equipos se alinearon en el Parque de la Ciudadela aquel 12 de abril para disputar una manga de 80 kilómetros: Telmo García-Busqué; Figueras-Español; Destrieux-Rubio; V. Cebrián-Ramírez; Pou-Hospital; Planas-Peña; Ferrando-Saura; Llompart-Ferrá; Carretero-Grau; Salarich-Baró y Flaquer-Treserras.

FLAQUER

El match resultó bastante entretenido, inclinándose la victoria para Ricardo Ferrando. Evidenció, una vez más, sus magníficas dotes de stayer y su perfecta adaptación a un circuito del que siempre solía salir triunfante. Flaquer se defendió bravamente, aun cuando la verdad es que en la especialidad de tras moto nunca se sintió demasiado a gusto.

Clasificación: 1.º Ferrando-Saura, 1 h., 37 m., 50 s.; 2.º T. García-Busqué, a una vuelta; 3.º Flaquer-Treserras, a 1 v. 600 m.; 4.º Cebrián-Ramírez, 1 2 v.; 5.º Pou-Hospital, a 3 v.; 6.º Llompart-Ferrá, a 3 v. 400 m.; 7.º Planas-Peña, a 6 v.

J. CASELLAS FLAQUER

Pintura — Acabados de Madera en

general

Interior
Exterior

Esmaltes - Tintes - Barnices - Lacas

C/. D. Hernán Cortés, 3
Tel. 56 21 31 - 83 59 88

ARTÀ

CRONICA DE LA MUSICA POP ESPANYOLA

II. ANYS 1955 - 1961

Ja diem que les cançons de caire pseudo-folklòric, d'arrels típicament andaluses, eren les fonts a on bevien tots els espanyols que tenien la sort de disfrutar d'un aparell de ràdio, vehicle d'unió entre artistes i públic i mitjà de promoció i difusió únic (la televisió arribaria més endavant); i també triomfaven le grans veus dels solistes que veien dels anys quaranta i que encara es mantenien en primer pla dins la memòria dels espanyols: **Bonet de San Pedro, Jorge Sepúlveda, Juanito Segarra, Antonio Machín**, etc...

En aquestes primeres pases del passeig que suposarà una «CRÒNICA...», de trenta anys de cançons, volem parlar una miqueta de lo que estava de moda per aquells anys. Per exemple, en **Luis Mariano**, que era un tenor basc que tenia cançons encara per molta gent d'avui, recordades: «*Violetas Imperiales*», «*Maitechu*», «*C'est magnifique*», «*Canastos*» (aquesta cantada a dúo amb **Gloria Lasso**), etc... **Luis Mariano**, famós també al cinema i per el seu idili etern (més inventat per la premsa que real) amb una tonadillera i actriu, **Carmen Sevilla**, s'afincà a França, lloc a on també va ésser molt apreciat.

Gloria Lasso és una de les veus que estan de moda aquells anys, (finals 50). Els seus orígens son incerts; un pic deia que era nascuda a Barcelona i un altre a Madrid, tal vegada per tenir contents als dos públics o fer-se promoció a costa del misteri. Si haguéssim de recordar una cançó d'aquesta cantant, sense dubte mos decantaríem per «*Luna de miel*», un tema que composà **Mikis Theodorakis** per una pel·lícula del ballador **Antonio**; era l'any 1958, però també cantà cançons de la categoria de «*Venus*»

Gloria Lasso: Indiscutible primera figura de l'espectacle de finals del cinquanta a Espanya.

Sara Montiel: la popular manchega que revitalitzà el cuplé a través de la pantalla gran.

(1959), «*Extraños en el Paraíso*», o «*La canción de Orfeo*», i el popularíssim «*Cachito*». Juntament amb **Luis Mariano** va gravar, al 1957, «*Canastos*»: «...con el amor no se juega, ¡Ay!, ¡Canastos!», que es peor...»

Joselito, ell va ésser el primer «nin prodigi» de l'espectacle popular més conegut (després, amb el temps, sortiren, entre actors i cantants, **Pablito Calvo, Marisol, Pili y Mili, Jaime Blanch, Rocío Durcal, Ana Belén**, etc...): **Joselito** tenia una veu prodigiosa que va ésser explotada al màxim fent treballar el nin a quantitats de pel·lícules, totes parelles, però molt rentables, un argument llacrimògen, i cançons, sobretot cançons: «*Campanera*», «*Granada*», «*Tani*», «*Clavelitos*». **Joselito**, àlies «*El Pequeño Ruiseñor*», era un al·lot admirat per el qual totes les dones suspiraven perquè fos el seu fill.

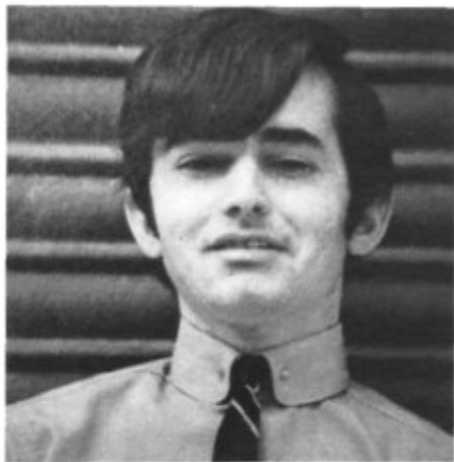
Sara Montiel, la «*Saritísima*», una artista nascuda a Campo de Criptana (Ciudad Real), de nom autèntic **Maria Antonia Abad**, que feia pel·lícules a Mèxic i fou cridada pel famós director **Juan de Orduña** per protagonitzar «*El último cuplé*», l'any 1957. Això va significar la fama cuasi instantània d'aquesta artista que, amb poqueta veu, entonada, això sí va revaloritzar el cuplé, cantant peces tan conegudes com «*Nena*»: «...¡juró amarme un hombre sin miedo a la muerte»..., «*El Relicario*»: «...era el torero de más tronío de too Madrid»..., «*Tu no eres eso*», «*Valencia*», «*Fumando espero*»: «...fumar es un placer, genial, sensual... (el prototipo de dona fatal, però que sempre li passaven coses). Al autèntic «boom» que suposà «*El último cuplé*», varen seguir «*La*

Violetera», i moltes més, intentant reviure el primer èxit.

Això es feia a Espanya, mentres per tot el món s'estenia el **Rock**. El **Dúo Dinámico**, que varen començar a gravar l'any 1958, seran sense dubte els pioners d'una nova forma de fer música. Eren **Manolo de la Calva y Ramón Arcusa**; es formaren a Barcelona i es donaren a conèixer gràcies a un popular locutor de Ràdio Joventut: **N'Arribas Castro**, que els va llançar, tot d'una a Catalunya, però ben prest a tot el territori nacional. Feien cançons adaptades de cantants i grups americans, sobretot; així varen gravar «*Oh, Carol!*» de **Neil Sedaka** l'any 1960, «*Rogar*» (My prayer) dels **Platters** i «*Bye bye Love*» dels **Everly Brothers**, 1959; també «*Adan y Eva*» de **Paul Anka**, etc., etc., fins que varen crear les seves pròpies cançons com veurem a altres capítols.

José Guardiola. Volem acabar el capítol d'avui amb aquest cantant català, que rivalitzava amb el **Dúo Dinámico**, en quant a «fans», ja que varen ésser els dos que introduïren el terme a la música espanyola. **José Guardiola**, de veu profunda, versionava cançons franceses i també italianes, però els seus èxits majors les va conèixer amb cançons americanes: «*16 toneladas*», «*Mackie el navaja*» ó «*Green Fields*», tres recordades versions.

Així hem fet un petit repàs, molt genèric de la situació al nostre País, mentre el món es convulsionava amb la nova música: el rock & roll, que serà un poc el fonament de la nostra **Crònica de la Música Pop Espanyola**.

Joselito: Una veu prodigiosa que es va fer popularíssima.

ALQUILER DE PELICULAS

INSTALACIONES ELECTRICAS
VENTA DE ELECTRODOMESTICOS
JAIME MESTRE PAYERAS
Carrer Ciutat, 46 • ARTÀ

TELYCO

FAX Y TELEFONOS

ARTA EN LA PREHISTORIA

Los numerosos yacimientos arqueológicos que se encuentran ubicados por todo el municipio de Artà, demuestran que estas tierras han estado habitadas por el hombre desde la prehistoria. Los naviformes de «es Pujols» y las cuevas artificiales del «Rafal Paï», son claros ejemplos del tipo de hábitáculos y de sepulturas que se hacían servir durante el periodo pretalaiótico.

En la época talaiótica, se construyeron poblados fortificados como el maravilloso conjunto de «Ses Païsses» y se utilizaron cavidades naturales o bien artificiales, para enterrar a los muertos, como es el caso de «Sa Cova» en la posesión del mismo nombre. De esta época se conserva uno de los mejores ejemplos de arquitectura talaiótica mallorquina: el talaiot de «Sa Canova de Morell» hoy en continuo abandono, al que le dedicó un modesto homenaje.

LA TRISTE SOLEDAD DEL TALAIOT DE SA CANOVA DE MORELL

Piedra estática, testigo de los tiempos, castillete admirable construido con sangre, sudor y lágrimas que te elevas altanero y místico, resguardo de guerreros, tumba sagrada, coloquio del silencio y de los vientos en las noches frías, entre el antiguo juego de las sombras. Agudo dolor que te mantiene inerte, mágica paciencia, extraña potencia que desafía al rayo y a la tormenta...

Abandonado por civilizaciones que ya no te necesitan, gimes tu tristeza en el más sincero de los abandonos. Flota en el ambiente que te rodea una absoluta soledad, sólo interrumpida por los ruidos que la Madre Naturaleza otorga. Sorprende ver tu quietud en reposo, triste, cansado, muerto...

¡Oh! «Talaiot de Sa Canova». El tiempo y las lluvias te han curtido hasta adoptar una epidermis grisácea, un tanto carcomida. Es la lepra que corroee sin piedad tus piedras milenarias, es el pago de tantos años de existencia, de profanaciones, de vandalismo, de incultura...

¡Qué tristeza, Dios mío! ¡qué tristeza!

ARTURO POMAR THOMAS

EL REPELENTE NIÑO VICENTE

por ARPO

—¡Qué don Pascual!

—Usted a votar masoquismo, como siempre ¿verdad?.

ESCLARECIENDO

Suponemos que con la aviesa intención de desacreditar a Juan Sureda ante la inminencia de las elecciones a las que se presenta como candidato a la alcaldía, a la revista local manipulada por los independientes aparecen unas falsedades con el Club Deportivo Artà que preside Sureda.

Salimos al paso de tan burda maniobra con la carta remitida a esta revista por Guillermo Danús.

Por este documento dejo constancia que mi contrato como entrenador del C.D. Artà ha sido puramente por amistad con la Directiva y jugadores y aprecio al pueblo de Artà sin que tuviera que percibir remuneración de ninguna clase, excepto si el equipo ascendía de categoría.

Siendo falsos todos los rumores claramente tendenciosos aparecidos en una revista local.

Y para que no pueda haber ninguna duda sirva este documento de renuncia a cualquier acto de reclamación ni monetaria ni de otra índole a dicho Club.

Asimismo quiero dejar constancia que los problemas surgidos entre mi persona y la Federación Balear de Fútbol son totalmente ajenos al C.D. Artà.

GUILLERMO DANÚS

DNI 42.149.998

HIPICAS

PANYORA, n.º 1 de su generación.

La yegua PANYORA, de Mateo Vicens y conducida últimamente por Jordi Caldentey, se ha convertido en la más destacada de su generación. En lo que va de año, de sus diez salidas en pista a conseguido siete victorias y un tercero, con la mejor velocidad de 1'23'5. Bien merecido tiene, que la revista Trot le haya dedicado la página, correspondiente al caballo del mes en Manacor.

Destacada también, la yegua de galope TUNDRA de Sebastián Ferrer y con Benito Martínez de jockey que ha conseguido tres victorias y una segunda posición con el mejor crono de 1'07'2.

El día 27 de abril, debutó en Manacor el potro de Ses Eres, ROYAL PRINCE, en la misma carrera que tomaba parte ROURE de Son Maganet, ganando con facilidad este último a 1'34'7.

En esta jornada, también se disputó el premio especial destinado a las yeguas, en la cual, PANYORA aprovechando los metros de handicap y el buen momento que está atravesando, se hizo con la victoria imprimiendo un buen ritmo de la prueba con el tiempo de 1'23'9, seguida muy de cerca por TORNADE OF FRANCE a 1'22'5, que le rendía unos metros de handicap.

El día siguiente, en Son Pardo se disputaba el 2º Gran Premio Ciudad de Palma, con trofeo a todos los ganadores. A destacar de esta reunión, los trotones hermanos JOIELL y LOÇANA, de la misma cuadra que protagonizaron una emotiva llegada en meta, con victoria para el primero con el mismo tiempo que la segunda a 1'25'1.

Los potros RIGGI y RIGOLETTO, otra vez dieron su talla, en la carrera especial para su generación, con una dotación de 500.000 pesetas en premios, con una merecida tercera clasificación para RIGOLETTO a 1'22'8 y un cuarto lugar para RIGGI a 1'23. Los demás trotones artanenses que tomaron parte

en diferentes carreras fueron MERAVELLA, MORELLET, LIRICO, LUCAS y NOSTRO V.X.

En la reunión del 1º de mayo, casi todos los participantes de Artà, que tomaron parte en las carreras de Manacor, tuvieron suerte, ganando en tres pruebas los caballos PANYORA a 1'24'1, TORNADE OF FRANCE a 1'22'8 y la yegua de galope TUNDRA a 1'09'9 e hicieron segundo OSMAN a 1'24'3 y RATA ZALEA a 1'34.

La potra de San Corbaia, SA NOSTRA V.X., el mismo día ganó la carrera destinada a potros de dos años, que se hacía en la vecina isla de Menorca, en el hipódromo de Mahón. Con mucha aceptación por parte de los criadores, también está el semental LABRADOR DE THOURY, que este año hace la monta por allá, cubriendo las más selectas yeguas trotonas.

En la próxima crónica, tendremos tema importante a tratar, sobre el resultado del Gran Premio Nacional, que se celebra en Son Pardo el día 19 de abril, teniendo dos potros artanenses que participan y salen como favoritos, tales son RIGGI y RIGOLETTO. Los demás de esta generación que seguramente participarán en este día, en otras carreras son ROYAL PRINCE, ROURE, RATA ZALEA, RUMBA y RAIA. A todos mucha suerte en su futura vida deportiva.

TOMEU FEMENIAS SARD

Fotos.— Revista TROT

LOÇANA, conducida por Tomeu Gili.

**ANUNCIESE LLAMANDO
AL TEL. 83 62 49**

**SUSCRIBANSE,
LLAMANDO AL TEL. 83 62 49**

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

Ctra. Santa Margarita, 57 - Teléfono 83 66 35
ARTÀ

NUESTROS DIFUNTOS

Hermann Schärer-Wey

Podria ocurrir muy bien que, en un principio, nada nos dijese ni el nombre ni la foto de más abajo. Sin embargo, nuestro difunto Hermann paseó —con cierta frecuencia— por las calles de Artà. Y si añado que se trata del padre de Hermann, el marido de Magdalena Sard (de Autocares Sard), entonces la incógnita queda despejada totalmente. Seguro.

HERMANN SCHÄRER-WEY

El día 28 de febrero, en la iglesia conventual de los Franciscanos T.O.R., fue celebrada una solemne Eucaristía en sufragio del difunto citado. Había fallecido en Suiza, el 9 del mismo mes. La iglesia franciscana estuvo abarrotada de gente. Fue un claro testimonio de la estima de que gozan Hermann y Magdalena. Muy merecida, por cierto.

En manos de este cronista cayó la notificación (impresa) que usó la familia para comunicar la separación temporal de aquel ser tan querido, y de hondas convicciones católicas. Me permito transcribir literalmente el impreso.

«Señor, cuanto Tú quieres, es la hora, y cuando Tú quieres, estoy preparado; ahora y toda la eternidad».

«Con la esperanza de un nuevo encuentro, nos despedimos de nuestro querido esposo, padre, suegro, abuelo, hermano, cuñado y tío, **Hermann Schärer-Wey**. Después de corta enfermedad, a los 69 años, nos ha precedido en el camino a la Morada Eterna».

«Bronschhofen, 9 febrero 1991».

«Anna Schärer-Wey (esposa); Hermann y Magdalena Schärer-Sard, con Toni y Anneli».

Sólo por motivos de espacio, hemos dejado sin consignar los nombres de los otros familiares. Acepten nuestra condolencia. De manera muy especial, Hermann, Magdalena y sus hijos.

Lluïsa de Barcia Mulet (30 d'abril de 1991)

Dia 30 del passat mes d'abril morí en el nostre poble en la pau del Senyor a l'edat de 90 anys dona Lluïsa de Barcia Mulet, viu-

da de don Rafel Blanes Sancho, *Patró*, metge d'Artà durant molts d'anys, i molt apreciat de tothom.

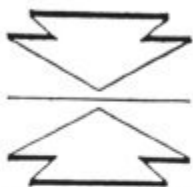
Dona Lluïsa va néixer a Llubí dia 12 de juny de l'any 1900 i foren els seus pares don Lluís de Barcia i dona Aina Mulet. L'any 1933 va contreure matrimoni amb el metge del nostre poble, el sudit don Rafel Blanes. D'aquest matrimoni nasqueren dos fills: Maria, casada amb Gabriel Terrassa, Agent Comercial, i Rafel, cirurgià de molta anomenada, casat amb Maria del Carme Balcells. L'any 1945 dona Lluïsa va quedar viuda i, algun temps després, va traslladar el seu domicili a Palma no deixant mai, però, de venir a Artà a passar-hi algunes temporades quan li permetien els seus lleures o els estudis dels seus fills i, així, solia venir cada any per a Pasqua, a l'estiu i per a Nadal. A dona Lluïsa li agradava molt el nostre poble i ho manifestava reiteradament a les seves amistats, sempre que se li presentava l'ocasió.

Dona Lluïsa —bé ho saben els qui la conegueren en vida— va ser sempre una senyora d'una extraordinària prudència i senzillesa i això, unit a la seva natural amabilitat, va fer que fos molt apreciada per totes aquelles persones que la tractaren durant els anys que visqué en el nostre poble.

El funeral que se va celebrar dia 3 de maig a la nostra parròquia fou molt concorregut, amb assistents d'Artà, de Palma i de Llubí, el seu poble nadiu.

Als seus fills Rafel i Maria, fills polítics Maria del Carme i Gabriel, néts Maria del Mar, Rafel, Maria del Carme, Glòria i Aina, i als altres familiars, enviam des d'aquestes pàgines de l'ARTÀ el nostre més sentit condol.

Al Cel la vegem.

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLÒGIC
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
licència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTÀ

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

Pompas Fúnebres Muntaner

Avda Ferrocarril, 33 - Tels. 563096 - 563934

Una visita agradable

Una foto de todos los comensales.

En el mes de noviembre del año pasado un grupo de excursionistas, expertamente dirigidos por Toni *Butler*, visitamos el simpático pueblecito de Hinojosa del Valle, perteneciente a la Comunidad Autónoma de Extremadura. Todos, entonces, quedamos encantados de la amabilidad de los habitantes de aquel lugar y especialmente de su alcalde, Víctor Durán Brazo, a quien invitamos a devolvernos la visita manifestándole que sería para nosotros un honor, y también una satisfacción, el poder agasajarle, en justa correspondencia, aquí en Artá; y esto, cuanto antes.

Pues bien, *lo dicho comendador*, en el pasado mes de abril Víctor Durán y su esposa Josefa López Sánchez, nos anuncian que iban a venir a Mallorca y que no dejarían de hacerlo en Artá, de acuerdo con nuestros deseos. Venían juntamente con el alcalde de Almendralejo y esposa, Sres. José García Bote y Francisca Pérez Guerrero, todos los cuales iban a desplazarse a nuestra Isla con motivo de la inauguración, en Felanitx, de la Casa Regional de Extremadura.

Y es claro que los excursionistas del año pasado agradecidos quisieron obsequiar —lo prometido es deuda— a tan distinguidos visitantes ofreciéndoles un almuerzo en el restaurant local *Es Pins*. Fue una comida muy grata y amena, con derro-

Los alcaldes de Almendralejo e Hinojosa del Valle, con Tomeu Escanellas en el centro.

che de camaradería por ambas partes, ya que no faltaron ni las estrofas de Toni *Butler*, ni los chistes de Bartolomé Escanellas ni, por supuesto, los versos de Pere Xim. Las esposas de los Alcaldes invitados, Sras. López y Pérez, nos sorprendieron agradablemente a todos con sus recitales de cante flamenco, que fueron muy aplaudidos. Y Víctor Durán y José García cerraron el acto pronunciando unas breves palabras de compañerismo.

Un acto altamente emotivo, esa visita a Artá de los dos alcaldes extremeños.

A continuación reproducimos los versos que tenemos a mano, de los que fueron recitados en tan memorable ocasión.

AL ALCALDE DE HINOJOSA DEL VALLE

Alcalde que habeis venido,
¡qué agradable visita!,
nuestro grupo os invita
contento y agradecido

recordando el recorrido
que hicimos con Vd.
por las calles, y a pie,
de su pueblo muy querido.

Vd. que fue muy amable
selló allí perdurable
recuerdo de buena amistad

y ahora, ya sus amigos,
somos también los testigos
que pregonan su bondad.

A VÍCTOR DURAN (Versos de Pedro Vicens Xim)

Queremos recordar
lo bien que se portaron con nosotros
se ve que son muy bondadosos
y simpáticos, un millar.

El pueblo, una maravilla,
de gente amable y sencilla,
ya me di cuenta al llegar,
y no podemos olvidar
aquel buen aperitivo
que supo, tan bien, preparar.

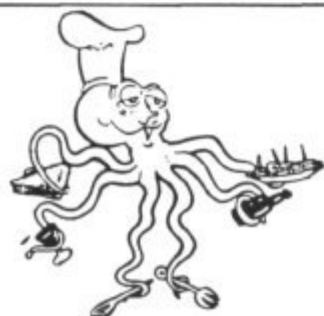
Por las calles también vino
con el grupo a pasear
y ¡oh sorpresa! al llegar:
pues nos quiso obsequiar
con el botijo y el vino.

Quiero hacerle un buen encargo:
tengo allí un compañero,
de joven fue muy torero
y de parola, muy grande.

Lo digo sin altavoces,
de presencia es de buen ver,
pues así tiene que ser;
él se llama Antonio López.

De joven tocaba el pito
al jugar al baloncesto,
es un hombre muy honesto
y se apoda Agapito.
Y todo ya queda listo
con un abrazo completo.

J.S.

BAR GRAN VÍA

ESPECIALIDAD EN:

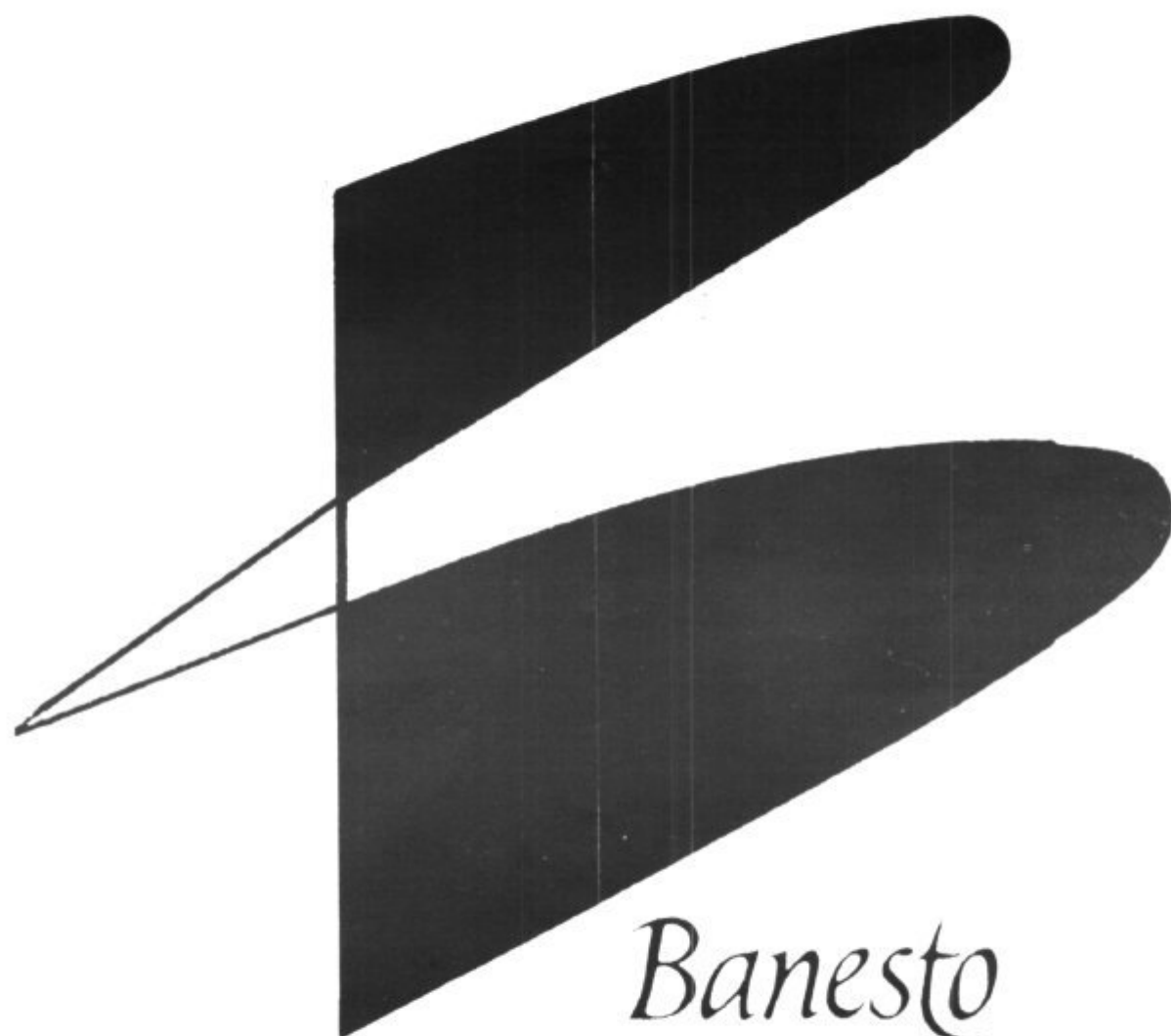
- Tapas Variadas
- Pulpo Gallego
- Empanada Gallega
- Ribeiro

Ciutat, 35 - ARTÀ - Tel. 83 62 49

23 - 04 - 66

23 - 04 - 91

25 ANYS A ARTA

Banesto

25 ANYS AMB ELS ARTANENCs

Ciutat, 13 - Artà-07570

Tels. 83 62 52 - 83 64 74 - 83 52 23

Fax 83 50 91